

POROČILO SLOVENSКИH EKOŠOL

ŠOLSКО LETO 2010/2011

Vsebina

- 1** Petnajst let programa Ekošola v Sloveniji
- 2** Kaj je program Ekošola
- 4** Sedem korakov za ekošolo
- 5** Kaj in koliko smo naredili
- 7** Zgodnje naravoslovje – za vrtce in prvo triado devetletne osnovne šole
- 12** Odpadki
- 15** Ekopaket: ločeno zbiranje odpadne kartonske embalaže za mleko in sokove v šolskem letu 2011/2012
- 16** URE v šoli
- 19** Voda kot življenjska vrednota
- 22** Biotska pestrost
- 24** Mi in naša preteklost za trajnostno prihodnost
- 26** Podnebne spremembe
- 28** Revščina po svetu in pri nas
- 30** Ekobranje za ekoživljenje
- 32** Šolska VRTilnica
- 34** Ekokviz 2010/2011 za osnovne šole
- 28** Ekokviz 2010/2011 za srednje šole
- 38** Sejem Altermed
- 39** Nagradni natečaj likovnega in literarnega ustvarjanja
Po Kekčevih stopinjah do znanja
- 41** Nagradni natečaj – Fotostrip za mojo reko
- 42** Seznam dobitnikov zelene zastave
- 43** Seznam potrditev ekozastav
- 48** Nadgradnja vsebin in načina dela

Petnajst let programa Ekošola v Sloveniji

Spoštovani,

z velikim veseljem predstavljamo letno poročilo programa Ekošola za šolsko leto 2010/2011, ki letos v Sloveniji praznuje že 15-letnico. Ponosni smo, da iz leta v leto narašča število vključenih ustanov – lani je program Ekošola združeval 711 vrtcev, osnovnih in srednjih šol, dijaških domov ter centrov šolskih in obšolskih dejavnosti. Pri projektih in v aktivnostih programa je sodelovalo več kot 100.000 otrok, učencev in dijakov ter več kot 8000 vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev. Zeleno zastavo kot znak izpolnjevanja meril programa Ekošola je z zaključkom šolskega leta 2010/2011 prvič pridobilo 64 ustanov, na kar morajo biti ponosne tako ustanove kot njihove lokalne skupnosti.

Delovanje in dosežke programa Ekošola so v šolskem letu 2010/2011 zaznamovali naslednji dogodki in aktivnosti:

- **Srečanje koordinatorjev na Brdu pri Kranju**, na katerem se je oktobra 2010 zbralo več kot 350 ekokoordinatorjev, vodij projektov in drugih sodelavcev Ekošole.
- **Imenovanje novega nacionalnega koordinatorja**, ki ga je novembra 2010 potrdil upravni odbor Društva DOVES, nosilca izvajanja programa Ekošola v Sloveniji.
- **Izvajanje obveznih aktivnosti v tematskih sklopih voda, odpadki in energija**: pogoj za pridobitev ali ohranitev zelene zastave sta bila tudi v šolskem letu 2010/2011 izvajanje vnaprej določenih aktivnosti iz treh ključnih tematskih sklopov in sodelovanje pri določenih projektih.
- **Sodelovanje pri dodatnih uspešnih in odmevnih projektih**, v okviru katerih so lahko ustanove s pomočjo podpornikov pridobile tudi določena finančna sredstva ali materialne nagrade:
  - v Ekokvizu so bile tri zmagovalne šole nagrajene z denarnimi nagradami v skupni vrednosti 10.000 evrov;
  - šole, ki so se najbolj izkazale pri posebej razpisanem projektu na področju učinkovite rabe energije, so prejele varčne sijalke v vrednosti 10.000 evrov;
  - v posebni kampanji v sklopu Svetovnega prvenstva v veslanju na Bledu 2011 je 32 sodelujočih šol prejelo donacijo v skupni višini 32.000 evrov in 320 dreves avtohtone in ogrožene vrste škorž, da so jih zasadile v spominskem drevoredu na Bledu in simbolno še v okolici šole, poleg tega si je 3200 učencev s teh šol brezplačno ogledalo ta dogodek;
  - v projektu Okolje in inovacije smo šestim šolam z najboljšimi projekti razdelili skupaj 20.000 evrov;

- 100 otrok je brezplačno letovalo na tridnevnem naravoslovno-raziskovalnem taboru v Srednjem Vrhu nad Gozdom - Martuljkom v ekohiši Kekec;
- ustanove so lahko sodelovale še v drugih dodatnih projektih oziroma nagradnih natečajih, kjer so bili nagrajeni najzanimivejši in kreativni projekti: Ekopaket, Moja reka, Energetsko varčna šola in drugi;
- poleg tega so lahko brezplačno zbirale in oddajale odpadno električno in elektronsko opremo ter odpadne baterije in tonerje.
- **Organizacija sedmih regijskih srečanj ekokoordinatorjev** za osnovne in srednje šole, ki smo jih maja in junija 2011 izvedli po vsej Sloveniji. Z njimi smo pridobili pogled ekokoordinatorjev na vsebine in način dela, prvič napovedali nekatere prilagoditve programa za prihodnje šolsko leto in pridobili pomembne povratne informacije o načrtovanih novostih.

Zavedamo se, da dosežki programa Ekošola, ki spodbuja vzgojo in izobraževanje na interdisciplinarni ravni, niso samodejni in ne nastajajo mimogrede. Program napreduje zaradi vztrajnega, sistematičnega in predanega dela ekokoordinatorjev, ki usmerjajo in vodijo otroke, učence in dijake na številnih področjih. Zato je naša odgovornost, da skrbimo za razvoj programa Ekošola tudi v prihodnje.

Pred nami je novo šolsko leto, polno izzivov. Prizadevali si bomo, da bomo omogočali kakovostne projekte, ponovno podprte z zanimivimi nagradami in donacijami. Nadaljevali bomo tudi z regijskimi srečanji ter organizirali brezplačna srečanja, delavnice in izobraževanje. V nacionalni koordinaciji programa Ekošola pa smo si zastavili še en ambiciozen cilj – vzpostaviti povezave z ekošolami iz tujine. S tem namenom že načrtujemo srečanja s kolegi iz Hrvaške.

Prepričani smo, da je pred nami nadaljnjih 15 let rasti in razvoja programa Ekošola, ki je zagotovo med najbolj prepoznanimi vzgojnimi in izobraževalnimi programi pri nas in v svetu. Vsem, ki s svojim delom, podporo in predlogi prispevate svoj delež k delovanju programa, se v imenu nacionalne koordinacije programa Ekošola iskreno zahvaljujem. Vsem ustanovam, še zlasti ekokoordinatorjem, pa čestitamo za ustvarjalnost in vztrajnost pri delu ter se seveda veselimo sodelovanja in novih dosežkov v prihodnje.

Mag. Gregor Cerar,
nacionalni koordinator programa Ekošola

Kaj je program Ekošola

Program Ekošola je mednarodno prepoznan in uveljavljen program za spodbujanje vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj. Temelji na metodologiji sedmih korakov, ki določajo postopek dela in aktivnosti, na podlagi katerih ustanova po dveletnem uvajanju pridobi mednarodno priznani znak »zelena zastava« oziroma ga ohranja z izvajanjem aktivnosti po predpisanem programu dela za določeno šolsko leto.

- izvajanje v prihodnost usmerjenih dejavnosti in iskanje rešitev ter zamisli, ki upoštevajo potrebe prihodnjih generacij,
- aktivno sodelovanje v demokratičnih procesih odločanja o okoljskih vsebinah,
- povezovanje čustvenih, etičnih in estetskih vidikov.

Cilji programa Ekošola v Sloveniji

S projekti in aktivnostmi programa Ekošola si v Sloveniji prizadevamo za uresničevanje naslednjih ciljev:

- celostno prepoznavanje in odpravljanje okoljskih problemov,
- vključevanje vidikov v okoljsko izobraževanje v vse šolske predmete,
- razvoj kreativnosti, inventivnosti in novih idej med mladimi,
- vzpostavitev sistemov formalnega in neformalnega izobraževanja in razširitev izvajanja neformalnega izobraževanja,
- spodbujanje in izvajanje pilotnih projektov s področja izobraževanja za trajnostni razvoj,
- graditev kulture za trajnostni razvoj,
- izboljševanje medsebojnih odnosov v ustanovi in okolici,
- vključevanje učencev in dijakov v demokratično odločanje pri premagovanju okoljskih problemov na krajevni in državni ravni,
- povezovanje med mladimi iz evropskih in drugih držav.

Program Ekošola s svojimi projekti, infrastrukturo, izkušnjami in metodologijo sedmih korakov (primerljivih z okoljskim standardom ISO 14001) je izhodišče za implementacijo okoljskih vsebin v vse vrste izobraževanja, pa tudi med starše, občine in v širšo družbeno skupnost. To je model celovitega prenosa okoljskih vsebin v vsakdanje življenje, kar je tudi temelj vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj.

Mednarodni vidik

- Program Ekošola je eden od mednarodnih programov Fundacije za okoljsko izobraževanje (FEE- Foundation for Environmental Education) s sedežem na Danskem. FEE je nevladna in neprofitna organizacija, v katero je vključenih več kot 60 držav iz Evrope, Severne in Južne Amerike, Afrike in Azije.
- Po vsem svetu je v program Ekošola vključenih več kot 11 milijonov učencev, 600.000 učiteljev in 38.000 šol in vrtcev.

Temeljne vrednote

V programu Ekošola poudarjamo, krepimo in povezujemo naslednje temeljne vrednote:

- spoštovanje do sočloveka in vseh živih bitij,
- zdrav način življenja,
- zdravo in na okolju prijazen način pridelano hrano.

Z omenjenimi vrednotami povezujemo vzgojne in izobraževalne vsebine z vsakdanjim življenjem, kar je temelj šole prihodnosti. Naravo in odnose med živimi bitji moramo dojemati celostno ter v medsebojnem povezovanju in prepletanju različnih dejavnikov.

Načela delovanja

Program Ekošola deluje po naslednjih načelih:

- interdisciplinaren pristop – medpredmetno povezovanje naravoslovnih in družboslovnih vidikov pri obravnavanju posameznih tem,
- celosten oz. sistemski pristop, ki upošteva kompleksno obravnavo okoljskih problemov,
- prepoznavanje dejanskih okoljskih problemov v okolici šole in povezovanje s težavami širšega okolja,

Rezultati dela

Izvajanje vsakoletnega programa Ekošola omogoča, da sodelujoče ustanove izboljšajo položaj v okolju, še zlasti pa:

- pripomorejo k zmanjšanju količine odpadkov,
- skrbijo za učinkovito rabo energije,
- ohranjajo vodne vire in pripomorejo k izboljšanju kakovosti voda,

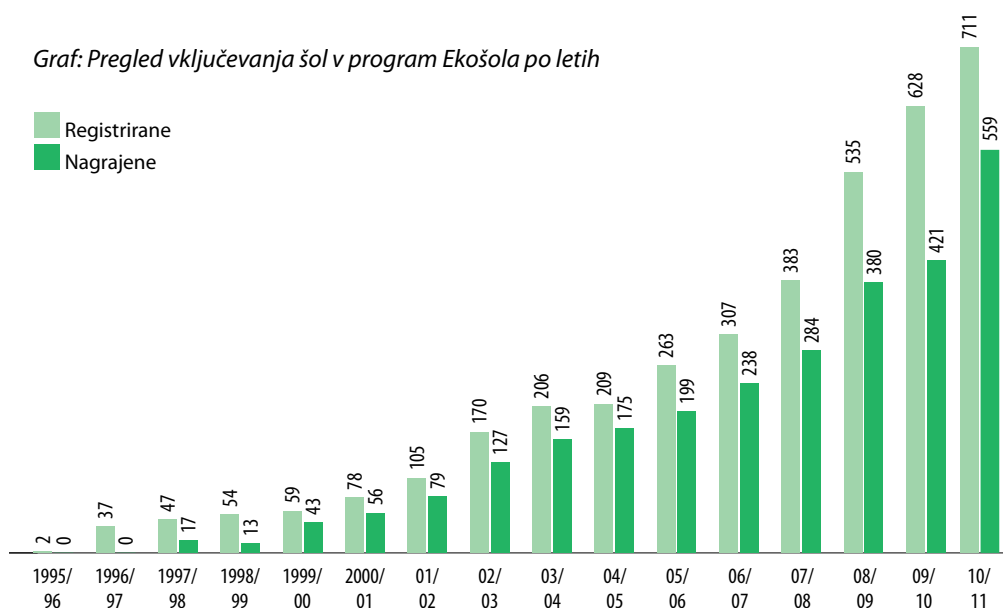

- sodelujejo pri ohranjanju pestrosti živalskega in rastlinskega sveta,
- z urejeno okolico šole skrbijo za dober zgled in počutje v lokalni skupnosti,
- upoštevajo načela zdravega načina življenja,
- vključujejo krajanje in predstavnike lokalne skupnosti v projekte,
- pomagajo krepiti spoštljive medsebojne odnose in solidarnost,
- o svojih aktivnostih obveščajo lokalne in nacionalne medije,
- povezujejo se z drugimi ustanovami v Sloveniji in Evropi.

Vizija programa Ekošola v Sloveniji

Program Ekošola je vodilen, splošno prepoznan in uveljavljen program vzgoje in izobraževanja ter ozaveščanja za trajnostni razvoj v slovenskih vzgojnih, izobraževalnih in drugih ustanovah. Program Ekošola in zelena zastava pomenita dodano vrednost za sodelujoče ustanove, posebno v lokalni skupnosti, pa tudi med drugimi skupinami v širši skupnosti. Z zeleno zastavo se ponašajo ustanove v Sloveniji, ki se zavedajo pomena trajnostnega razvoja in povezovanja okoljskih vsebin z vsemi ravni delovanja.

Graf: Pregled vključevanja šol v program Ekošola po letih

Sedem korakov za ekošolo

Sedem korakov je postopek dela posamezne ustanove, da pridobi zeleno zastavo (kot priznanje oziroma znak, da spada v mednarodni program Ekošola). V spodnji shemi

so povzete ključne značilnosti in aktivnosti posameznega koraka, podrobnejši opis korakov lahko poiščete na spletnih straneh programa Ekošola.

1. Eko-odbor

- vzpostavitev
- po vzpostavitvi: delovanje in redna srečanja celotnega eko-odbora

2. Okoljski pregled / ocena okoljskega vpliva šole

- osem področij: energija, odpadki, voda, transport, zdravje in dobro počutje, okolica šole, biotska raznovrstnost, drugo
- OKOLJSKI PREGLED

3. Eko-akcijski načrt

- jedro dela za šolsko leto
- določanje aktivnosti
- obvezna področja: voda energija, odpadki
- dodatni projekti: najmanj trije (razpisani ali po izbiri)
- EKO-AKCIJSKI NAČRT

4. Nadzor in ocenjevanje

- spremljanje in merjenje uspešnosti zastavljenih ciljev
- obisk regijskega koordinatorja

5. Kurikulum – delo po učnem načrtu

- vključevanje okoljskih vsebin v šolske predmete oziroma v učni načrt

6. Obveščanje in ozaveščanje

- v šoli, ustanovi
- v lokalni oziroma širši skupnosti

7. Eko-listina

- izjava o eko-poslanstvu
- obliko eko-listine izbere ustanova sama

→ ZELENA ZASTAVA

Z opravljenimi 7 koraki postane ustanova ekošola in pridobi mednarodno priznani znak – zeleno zastavo.

Kaj in koliko smo naredili

V šolskem letu 2010/2011 je bilo v program Ekošola vključenih 711 vzgojnih in izobraževalnih ustanov (VIZ)*, ki delujejo v okviru 560 OŠ, SŠ in vrtcev, ki so lani potrdile oziroma prvič pridobile zeleno zastavo. To je lani prejelo 64 ustanov (30 osnovnih šol s podružnicami, 29 vrtcev in pet srednjih šol, medtem ko je 496 ustanov, ki v programu delujejo več let, prejelo potrditev ekozastav kot zunanje priznanja za okoljevarstveno delovanje po programu Ekošola). Skupaj je bilo v šolskem letu 2010/2011 podeljenih 560 zelenih zastav.

Število OŠ, SŠ in vrtcev

ŠOLSKO LETO 2010/2011			
	potrditev	prvič	skupaj
OŠ	280	30	310
VRTCI	181	29	210
SŠ	27	5	32
CŠOD	8	0	8
SKUPAJ	496	64	560

VIR: Ekošola

Vsaka ustanova, ki je vključena v program Ekošola, je morala sodelovati pri treh celoletnih projektih (energija, odpadki, voda), v katere so bili vključeni vsi učenci in vsi učitelji. Poleg tega je vsaka ustanova izvedla še tri projekte, ki si jih je izbrala sama, in v njih niso sodelovali vsi učitelji in učenci oz. dijaki. Poleg naštetih dejavnosti je vsaka ekošola izvedla še druge dejavnosti, ki so namenjene ekološkemu ozaveščanju:

- skrb za urejeno šolsko okolje,
- ekodan (ob dnevu voda, Zemlje, okolja, podnebnih sprememb itd.),
- zbiralne akcije (elektronski odpadki, papir, baterije, odpadno jedilno olje, steklo, tonerji in kartuše),
- objava prispevkov na spletni strani ekošole in v lokalnih medijih,
- obisk ekokmetije oz. ekskurzija na slovensko podeželje.

Za delovanje ekošole so najpomembnejši projekti, ki so jih izvajali vse šolsko leto. V šolskem letu 2010/2011 so šole lahko izbirale med 20 dodatnimi projekti z različnimi okoljskimi vsebinami. Vsaka ustanova je po lastni izbiri sodelovala še pri treh projektih, ki so jih ob začetku šolskega leta označili v letnem delovnem načrtu in ob koncu šolskega leta oddali poročilo o izvedbi projekta. Skupaj smo v zaprtem delu spletne strani prejeli 2961 poročil.

*Razlika v številu vključenih šol in potrditev nastaja zato, ker marsikatera podružnična OŠ in enota vrtca izvaja povsem samostojne projekte in odda svoje letno poročilo, medtem ko zelene zastave podeljujemo samo matičnim šolam oz. vrtcem. Vsaka ustanova mora v programu Ekošola, preden lahko kandidira za zeleno zastavo, sodelovati dve leti.

Projekti, izvedeni v šolskem letu 2010/2011

Z. št.	Naslov projekta	Število sodelujočih ustanov	Število vključenih učencev/ dijakov/ otrok	Število vključenih učiteljev/ vzgojiteljev
1	Odpadki	467	107.493	9.901
2	Zbiranje izrabljenih tonerjev, kartuš in trakov	402	91.793	8.324
3	Energija	431	73.398	5.950
4	Voda	423	62.944	6.321
5	Naravo varuj, aparate in baterije ločuj	217	46.010	3.938
6	Ekobranje za ekoživljenje	389	43.575	3.064
7	Revščina	114	25.081	1.931
8	Zgodnje naravoslovje	179	19.702	1.870
9	Mi in naša preteklost	96	9.726	768
10	Biotška pestrost	76	9.008	554
11	Likovni natečaj "Prednovoletni čas"	320	4.160	320
12	Ekokviz za OŠ	170	3.768	177
13	Šolska VRTilnica	55	2.697	349
14	Mladi poročevalci	51	2.353	243
15	Podnebne spremembe	28	1.392	88
16	Ekokviz za SŠ	24	1.151	40
17	Natečaj "Po Kekčevih stopinjah do znanja"	112	628	120
18	Natečaj "Fotostrip za mojo reko"	27	361	38
19	Festival Altermed	79	260	240

Potrdila za vodenje projektov, izdana v šolskem letu 2010/2011

Naslov projekta	Št. izdanih potrdil
KOORDINATORJI	815
ODPADKI	510
VODA	502
ENERGIJA	474
EKOBRANJE ZA EKOŽIVLJENJE	432
ZGODNJE NARAVOSLOVJE	246
NARAVO VARUJ APARATE IN BATERIJE LOČUJ	226
REVŠČINA	134
MI IN NAŠA PRETEKLOST	111
BIOTSKA PESTROST	78
ŠOLSKA VRTILNICA	55
MLADI POROČEVALCI	55
PODNEBNE SPREMEMBE	39
ALTERMED	217
EKOKVIZ OŠ	187
EKOKVIZ SŠ	177
FESTIVAL ALTERMED	219
LIKOVNI NATEČAJ "PREDNOVOLETNI ČAS"	320
	4.797

Pripravljena in izdana gradiva

V okviru programa Ekošola smo lani za osnovne šole in vrtce izdali naslednja gradiva:

- Dane Katalinič: Dnevnik »Ekokotiček za moj fizičček«
- Dane Katalinič: Zbornik zbranih povzetkov vsebin projekta »Zgodnje naravoslovje temelj za trajnostni razvoj«
- Dane Katalinič: »Mi in ptičji svet okrog nas«
- Dane Katalinič: Zgodnje naravoslovje: Čebele in cvetovi /zloženka/
- Evelina Katalinič: Gradivo za Ekokviz za OŠ – Podnebne spremembe
- Franci Dovč: Gradivo za Ekokviz za OŠ – Biotska raznovrstnost
- Franci Dovč: Gradivo za Ekokviz za OŠ – Učinkovita raba energije
- Lea Janežič: Gradivo za Ekokviz za SŠ – Biotska pestrost
- Nika Cebin: Gradivo za Ekokviz za SŠ – Podnebne spremembe
- Rok Škufca: Gradivo za Ekokviz za SŠ - Energija

Izobraževanje za učitelje/mentorje

V šolskem letu 2010/2011 smo za mentorje oz. koordinatorje izvedli 11 seminarjev in delavnic, med katerimi je bilo najpomembnejše srečanje koordinatorjev vseh slovenskih ekošol. Udeležilo se ga je 350 ekokoordinatorjev iz vse Slovenije.

5. in 6. 10. 2010: Srečanje koordinatorjev slovenskih ekošol, Brdo pri Kranju (350 udeležencev)

18. – 20. 3. 2011: Sejem Altermed Celje(predstavitev dela slovenskih ekošol)

21. 4. 2011: Ob dnevu Zemlje 634 otrokom, ki so sodelovali pri pilotnem projektu »Moje drevo«, podarili drevesa

18. 5. 2011: Izobraževanje koordinatorjev SŠ (25 udeležencev)

26. 5. 2011: Izobraževanje koordinatorjev vrtcev, Brdo pri Lukovici (130 udeležencev)

30. 5. 2011: Regijsko izobraževanje koordinatorjev OŠ Novo mesto (25 udeležencev)

31. 5. 2011: Regijsko izobraževanje koordinatorjev OŠ Puconci (19 udeležencev)

1. 6. 2011: Regijsko izobraževanje koordinatorjev OŠ Selnica ob Dravi (21 udeležencev)

2. 6. 2011: Regijsko izobraževanje koordinatorjev OŠ Ljubljana (29 udeležencev)

13. 6. 2011: Regijsko izobraževanje koordinatorjev OŠ Celje (19 udeležencev)

16. 6. 2011: Regijsko izobraževanje koordinatorjev OŠ Ajdovščina (19 udeležencev)

Sodelovanje s partnerji in podporniki

V sodelovanju z družbo Telekom Slovenije smo že tretje leto zapored izvedli Ekokviz za osnovne šole v elektronski obliki (več v poročilu o Ekokvizu).

V okviru projektov URE in OVE smo sodelovali z družbama Philips Slovenija in GEN energija.

Sodelovali smo tudi z družbo Tetra Pak pri projektu Ekopaket: Ravnanje s kartonsko embalažo za mleko in sokove, ki je letos potekal že peto leto zapored (več v poročilu o natečaju Ekopaket).

Z družbo Coca-Cola Hellenic in Ministrstvom za okolje in prostor pa smo letos že tretje leto izvedli nagradni natečaj Moja reka si (več v poročilu o natečaju Moja reka si).

V preteklem šolskem letu smo sodelovali tudi pri mednarodnem projektu Environment and Innovation, ki ga podpira družba Toyota. Projekt se nadaljuje tudi v šolskem letu 2011/2012.

V okviru Svetovnega prvenstva v veslanju na Bledu smo sodelovali na BMW Ekoregati in na Svetovnem prvenstvu v veslanju.

V sodelovanju z družbami Zeos in Bitea smo šolam omogočili, da brezplačno predajajo odpadno električno in elektronsko opremo, odpadne baterije ter kartuše in tonerje.

V sodelovanju z družbo Slopak smo se udeležili vseslovenskega natečaja Sola – Eko stand up nastop o ločenem zbiranju in predelavi odpadne embalaže. Letošnji natečaj je bil zahtevnejši, saj so učenci morali napisati ali zaigrati, zrežirati ali posneti stand up predstavo o ločenem zbiranju odpadne embalaže.

Elektro Maribor je bil podpornik 6. srečanja koordinatorjev ekovrtcev na Brdu pri Lukovici.

Vsem partnerjem in podpornikom programa Ekošola se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje.

Zgodnje naravoslovje

za vrtce in prvo triado devetletne osnovne šole

Vodja projekta: Dane Katalinič

V projektu Zgodnje naravoslovje je pri osmih tematskih sklopih sodelovalo:

- 152 ekovrtcev in enot vrtcev, (18.295 otrok in 1.702 vzgojitelja)
- 43 osnovnih šol, (2.351 učencev in 168 učiteljev)

SKUPAJ:

179 ustanov in 20.646 otrok in učencev

Opredelitev projekta

Zgodnja vzgoja z vsebinami naravoslovja je v programu Ekošola za vrtce in prvo triado devetletne osnovne šole opredeljena kot začetek izobraževanja za trajnostni razvoj. To izobraževanje poteka v naravi, v okolju za kreativno, raziskovalno in kritično učenje. V šolskem letu 2010/2011 so otroci in učenci v tem okolju izvajali šest naravoslovnih tematskih sklopov in dva pilotna projekta, da bi pridobili znanja za življenjski trajnostni razvoj.

Namen in cilji projekta

V programu ekovrtcev je bilo v ospredju naravoslovje, naravoslovje v srečanju z okoljem, v katerem se otroci gibljejo in živijo. V tem okolju so otroci odkrivali, doživljali in spoznavali konkretne izkušnje ter gradili predstave o živem, o posameznih organizmih in o naravi kot celoti.

Gre za prva otrokova doživetja v naravi. Zato je zelo pomembno, kakšni so prvi otrokovi stiki z naravo, ker v največji meri pogojujejo in določajo ves njegov nadaljnji odnos do nje.

Ta prva otrokova doživetja ostanejo temeljni usmerjevalec vsemu njegovemu nadaljnjemu svetu o naravi in njeni stvarnosti. Da se zgodnje učenje naravoslovja začne že v predšolskem obdobju, že dolgo vemo, in to po zaslugi otroške aktivnosti in radovednosti, ki se izražajo skozi iskanje, nabiranje naravnih materialov ter opazovanje rastlinskega in živalskega sveta okrog njega.

Te aktivnosti so usmerjale in bodo usmerjale pozornost staršev in vzgojiteljev, ki naj bi spodbujali otrokove razvojne sposobnosti na področju mišljenja, sklepanja, reševanja problemov, klasificiranja in iskanja vzročnih zvez.

Program Ekošola je za program ekovrtcev uvrstila tematske, raziskovalne naravoslovne vsebine in aktivnosti, da se otrok uči s praktično aktivnostjo, z interakcijo z odraslimi in z drugimi otroki v igri in raziskovanju pri spoznavanju sveta okrog sebe.

Da bodo otroci pri tem uspešni, je temeljni pogoj, da postanejo aktivni sodelovalci dogajanja v okolju in pri tem morajo biti deležni naravoslovno-okoljskega opismenjanja.

Dejavnosti v ekovrtcih imajo temelje v naravnem okolju. Vrednota dela, opazovanja, raziskovanja v naravi je v izobraževanju in potencialu narave kot pomoč za odkrivanje sebe in drugih.

Skozi projektne naravoslovne vsebine ekovrtci omogočajo in ponujajo situacije in aktivnosti za udeležanje otrokovih interesov in sposobnosti.

Cilj zgodnjega naravoslovja v ekovrtcu je njegova vpetost v okolje, v katerem otroci živijo in se gibajo. Otrokova dejavnost v vrtcu mora temeljiti na opazovanju, ki je osnova eksperimentalno-raziskovalne aktivnosti. Konkretno

izkušnje so otroci in učenci v ekovrtcih in prvi triadi devetletne osnovne šole v šolskem letu 2010/2011 pridobivali na naslednjih tematskih sklopih :

- Čebele in cvetovi
- Iz bližnjega sveta »sosed s hišico na hrbtu«
- Vodne kapljice in voda okrog nas
- Drevo od brsta do ploda
- Naš vrt
- Rastline in živali mojega kraja skozi letne čase
- Pilotna projekta: »Moje drevo« in »Ekokotiček za moj fižolček«

Jedrnata predstavitev aktivnosti in rezultatov projektov po posameznih tematskih sklopih

1. Čebele in cvetovi

Aktivnosti

- spoznavanje čebel in njihovega okolja,
- privzgajanje in pridobivanje vrednot in znanja za varovanje okolja,
- spoznavanje čebel in njihovega pomena za človeka in življenje na splošno,
- otrokovo odkrivanje in spoznavanje čebel,
- spoznavanje čebel in njihovega okolja,
- spoznavanje vloge in dela čebelarja,
- spoznavanje čebele in njenega pomena v povezavi z rastlinami, živalstvom, človekom in neživo naravo.

Doseženi rezultati projekta

- otrokom smo približali čebelo in jo raziskovali na travniku, v sadovnjaku in čebelnjaku,
- seznanili so se s čebelarjem in s pripomočki za čebelarjenje,
- spoznali so, da so čebele temeljne opravevalke,
- otroci se manj bojijo čebel,
- pridobili so nova znanja o življenju in pomenu čebel v naravi in za ljudi,
- v neposredni naravi so spoznavali čebelo in vrste medu ter škodljive posledice škropljenja,
- pripravili medene napitke,
- spoznali so, da je med zdrav in da varuje imunski sistem,
- spoznavali so izraze: matica, pašne čebele, trot, čebele krmilke, čebele stražarke in njihove naloge,
- otroci so kritično ocenjevali škodljivost škropljenja s

pesticidi, insekticidi v naravnem okolju, še zlasti kadar pomor čebel vidijo na televiziji.

Predstavitev in razširjanje rezultatov projekta

- razstava otroških izdelkov po hodnikih vrtcev,
- otroci so svoja spoznanja predstavili staršem na srečanjih,
- plakadne predstavitve,
- predstavitve rezultatov na oglasnih deskah,
- priprava razstav v prostorih občin, lekarn, trgovskih centrih, dvoranah KS,
- predstavitev rezultatov v brošurah, zbornikih, v izmišljenih pravljičah,
- pogovori z novinarji, na strokovnih srečanjih in na spletnih straneh vrtcev.

2. Iz bližnjega sveta »sosed s hišico na hrbtu«

Doseženi cilji projekta

- usvojili so vrednote za varovanje okolja,
- v svetu narave so spoznavali zakonitosti življenja,
- povezovali so naravoslovne vsebine z okoljem,
- samostojno opazovanje,
- pridobivali so temeljna naravoslovna znanja za življenjski trajnostni razvoj.

Doseženi rezultati projekta

- spoznali so vrtnega polža in rdečega lazarja,
- večina otrok je izgubila strah pred polžem,
- ugotovili so pomen polža in potrebnost ohranitve njegovega življenjskega prostora,
- spoznavali in doživljali so živo naravo, njeno raznolikost, povezanost in spreminjanje,
- spoznali so polža in njegov način življenja.

Predstavitev in razširjanje rezultatov projekta

- plakatna predstavitev rezultatov,
- zapisi komentarjev otrok,
- z likovnimi izdelki in s fotografijami,
- predstavitev rezultatov na zaključnih prireditvah,
- v glasilu vrtca, na spletni strani vrtca, v občinskih glasilih.

3. Vodne kapljice in voda okrog nas

Doseženi cilji projekta

- spoznali so, da je čista narava pogoj za čisto vodo,
- voda je življenjski prostor rastlinskega in živalskega sveta,
- otroci so razmišljali o pomenu vode in razvijali svojo ustvarjalnost,

- spoznali so, da brez vode ni življenja,
- usvojili so načine varčevanja z vodo,
- izvajali so poskuse z vodo,
- ugotavljali so izkoriščanje vode nekoč in danes,
- opazovali potok, reko in jezero.

Doseženi rezultati projekta

- otroci so se ozavestili o uporabi vode, da se z njo ravna varčno in spoštljivo,
- spoznali so stoječe in tekoče vode v okolici svojih bivaljišč,
- spoznali so pomen čiste vode,
- otroci so poslikali svoje vodnjake,
- postali so pozorni na porabo vode – med seboj so se opominjali,
- ugotovili so, za kaj vse potrebujemo vodo,
- pridobili so navade o negi telesa – rok,
- namestili so pitnike za vodo.

Predstavitev in razširjanje rezultatov projekta

- rezultate so predstavili po ekokotičkih vrtca,
- izvedli so ekodan na temo VODA,
- pripravili plakatno predstavitev in na panojih v vrtcu,
- pripravili razstavo fotografij raziskovalnih rezultatov,
- babice in dedki so pripovedovali o vodah nekoč in danes,
- rezultate predstavili v šolskih glasilih in časopisih,
- predstavili rezultate z otroškimi risbicami,
- poslikali vodnjake na dvoriščih.

4. Drevo od brsta do ploda

Doseženi cilji projekta

- spoznali so medsebojno povezanost in odvisnost med drevesom in človekom,
- spoznali so spremembe v naravi skozi letne čase,
- pridobili so temeljna naravoslovna znanja za življenjski trajnostni razvoj,
- spodbujali so radovednost otrok kot pozitivno lastnost za ustvarjalnost,
- v svetu narave so spoznavali zakonitosti življenja.

Doseženi rezultati projekta

- otroci so spoznali, da se drevo skozi letne čase spreminja,
- spoznali so zakonitosti življenja dreves skozi letne čase,
- posamezne dele dreves so v različnih letnih časih aktivno doživljali prek čutil,
- pridobili so nova spoznanja in izkušnje,
- pridobili so večine preprostega vrtnarjenja.

Predstavitev in razširjanje rezultatov projekta

- v koticu za ozaveščanje staršev in otrok,
- plakatna predstavitev,
- razstava fotografij in otroških risb na hodnikih vrtca, šole in knjižnice,
- objava člankov v krajevnih časopisih.

5. Naš vrt

Doseženi cilji projekta

- otroci so spoznali, kaj potrebujejo rastline za življenje,
- pridobivali so izkušnje iz življenjskega cikla rastlin skozi letne čase,
- seznanili so se s pridelavo ekozelenjave in sadja ter s fazami rasti od semena do pridelka.

Doseženi rezultati projekta

- uredili so vrt z dišavnicami in zelišči,
- spoznali so postopek načrtovanja, pridelave in uživanja hrane,
- pridobili so nove izkušnje o urejanju vrtov in novo znanje o rastlinah.

Predstavitev in razširjanje rezultatov projekta

- spletna stran vrtca,
- razstava risb in fotografij v vrtcu in prostorih KS in občine,
- na strokovnih posvetih.

6. Rastline in živali mojega kraja skozi letne čase

Doseženi cilji projekta

- spoznali so živo in neživo naravo,
- seznanili so se z živalmi in rastlinami v njihovi okolici in se učili pravilnega odnosa do njih,
- naučili so se pravilnega odnosa in skrbi za živali ter premagovanja strahu pred njimi,
- razvijali so pozitiven odnos do narave.

Doseženi rezultati projekta

- spoznali so rastline gozda in travnika,
- otroci so imeli stik z živalmi in rastlinami, spoznali so njihov življenjski prostor ter spremljali njihov razvoj skozi letne čase,
- postali so opazovalci narave,
- spoznali so, da je drevo živo bitje in da je dom nekaterim živalim.

Predstavitev in razširjanje rezultatov projekta

- seznanili so starše na sestankih in srečanjih,
- objavili so rezultate v revijah in na spletnih straneh,
- pripravili so plakatno predstavitev.

Sklep

Na podlagi prikazanih rezultatov projektnih vsebin zgodnjega naravoslovja gre za konkretne izkušnje otrok, ki so pridobljene z raziskovanjem v naravi, v kateri živijo.

Cilj zgodnjega naravoslovja je ekološko izobraževanje in delovanje, kar je eden najpomembnejših pogojev za vzpostavitev racionalnega odnosa med človekom in naravo za usklajevanje njegovega vedenja z naravnimi zakoni, prav to pa se začne zelo zgodaj, v predšolskem obdobju, v interakciji med predšolskim kurikulumom in programom Ekošola.

7. »Ekokotiček za moj fižolček« - Didaktični model spodbujanja doživljanja narave za trajnostni razvoj že v družini

Otrokovo pozornost je treba usmerjati na to, kako vreme in letni časi vplivajo na ljudi, živali in rastline. Skozi lastno gojenje rastlin naj se seznanijo s ciklom rasti – seme, kalček, rastline, sajenje, odmiranje. Omogočimo otroku doživljanje narave – naravnih situacij, s tem bosta posledično rasli njegova samoiniciativnost in samozavest. Doživljanje narave mora temeljiti na konkretnih izkušnjah. Konkretno izkušnje otroku omogočajo graditev predstav o živem, o posameznih organizmih in o naravi kot celoti.

Izobraževanje za trajnostni razvoj se začne z uresničitvijo otrokove želje po raziskovanju v naravi, zato naj zaživi otrokovo okolje, ki ga vsak dan obdaja. Naloga staršev in vzgojiteljev je, da otroka spodbujajo, da izrazi svoja čutenja, razmišljanje, da doživlja sebe kot del narave.

Elementi zgodnjega doživljanja narave - naravoslovnih vsebin za trajnostni razvoj

Zgodnja vzgoja z vsebinami naravoslovja - program Ekošola za vrtce spodbuja zgodnjo vzgojo z vsebinami naravoslovja, ker temelji na elementarnem okolju, a to je ožje naravno okolje, ki obdaja otroka – okolje njegovega bivanja, bivališča.

Začetek izobraževanja za trajnostni razvoj - prvi izobraževalni koraki za trajnostni razvoj se začnejo z uresničitvijo otrokove želje po raziskovanju v naravi. Te otrokove želje lahko uresničimo na našem vrtu, v sadovnjaku, na bližnjem travniku, v parku, na zelenici. Tako se postavljajo temelji otrokovega življenjskega sloga.

Vertikalna kontinuiteta vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj - vertikalna kontinuiteta vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj je mišljena v povezavi med predšolsko institucijo – vrtcem in prvo triado 9–letne osnovne šole z nadaljevanjem po vertikali. Pravzaprav gre za razumevanje, spodbujanje veščin, znanj in odnosov, s pomočjo

katerih bodo otroci in učenci zmožni odgovoriti na zahteve sedanjega in bodočega trajnostnega razvoja, ki jim jih bodo postavljali starši, šola in družba. V ta proces bo treba bolj fleksibilno zajeti tudi starše otrok in učencev.

Različnost pristopov – didaktičnih modelov - vsebina naj zajema konkretne vsebinske probleme trajnostnega razvoja, npr. prosti čas staršev kot element kakovosti starševske vzgoje in okolja, v katerem otrok živi in odraščata, v interakciji z ekovrtcem. Poenostavljeno, gre za dimenzije načela različnosti, npr.: pristopa, motivacije, vzgojno-izobraževalnih oblik in metod dela s starši.

Model didaktično-naravoslovnega spodbujanja - opazovalni dnevnik in dialog s starši

Opazovalni dnevnik »**Ekokotiček za moj fižolček**« je didaktični pripomoček, s pomočjo katerega starši na določeno naravoslovno vsebino pri opazovalno–raziskovalni aktivnosti, ki jo izvaja otrok na domu, otroku stojijo ob strani in ga pri aktivnostih spodbujajo. To je čas, ki ga starši z otrokom doživljajo skupaj.

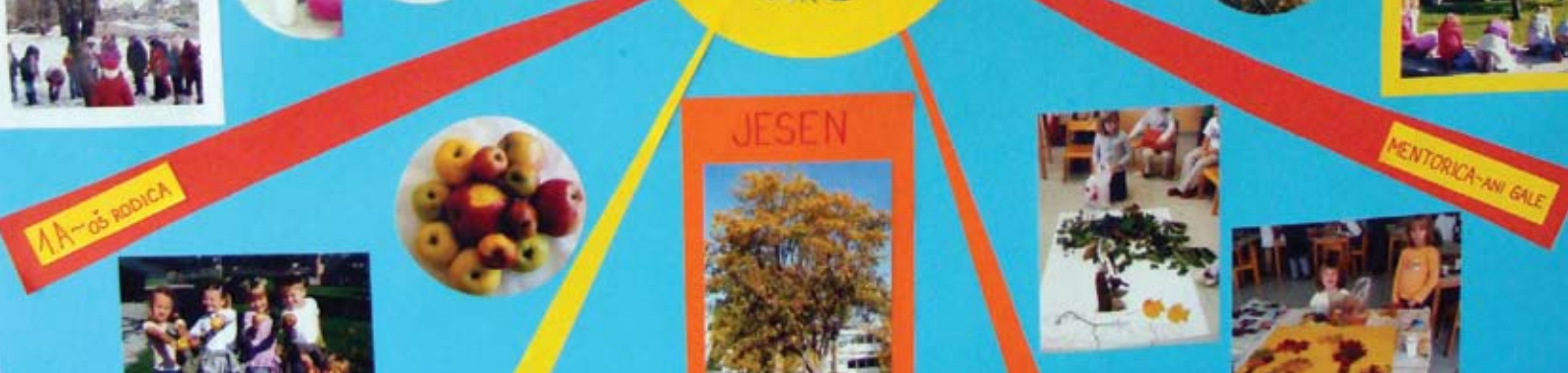
Pri opazovalnem dnevniku »Ekokotiček za moj fižolček« gre za gojenje fižolove rastline, in to v jesensko–zimskem času, ko narava »počiva«. Z umetnimi razmerami na domu ustvarimo »poletje«. To je zaigrana (umetna) situacija, da otrok čustveno doživlja in pridobiva izkušnje ob aktivnostih sajenja, skrbi za fižolovo rastlino ter pridobiva izkustva in povezanosti z rastlino. V tem primeru gre za nadaljevanje procesa, začete ga v naravnem okolju. Pri tem je pozornost namenjena naslednjim dejavnostim: natančnemu opazovanju, natančni in dosledni skrbi za rastlino ter skupni medsebojni izmenjavi občutkov o opazovalnem vzorcu – vsebini (starši, vzgojitelj – otrok).

Dialog s starši je sodelovanje s skupnim razmišljanjem z možnostjo nadaljnje nadgradnje in spreminjanja vsebine modela naravoslovnega spodbujanja. Takšen pristop omogoča lažje razumevanje spremljanja aktivnosti otrok na področju naravoslovnih vsebin na domu in v vrtcu.

Gre za sodelovanje med starši in vzgojitelji in v ospredju je otrok v aktivnosti in odnosu z naravoslovnimi vsebinami. Na tej točki naj steče dialog med starši in vzgojitelji in do izraza naj pride strokovni nasvet vzgojiteljev staršem v interakciji s programskimi vsebinami programa Ekošola za vrtce.

Rezultati anonimne ankete

Z anonimno anketo smo zajeli starše otrok ekovrtcev drugega starostnega obdobja. V anketi so sodelovali naslednji vrtci: Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona, Vrtec Lendava, Vrtec Murska Sobota, Vrtec Pobrežje Maribor, Vrtec Mojca Ljubljana in Vrtec Trebnje.

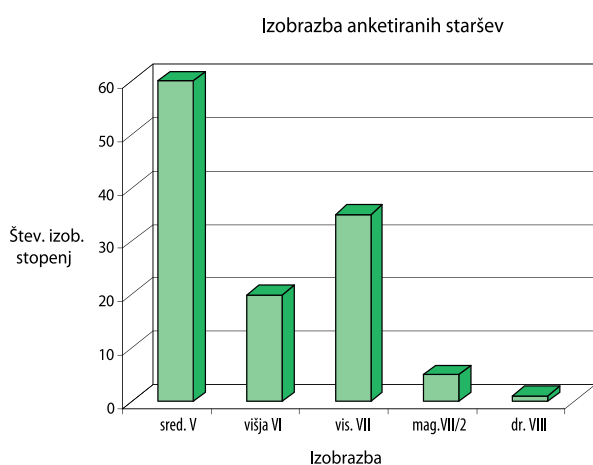

Z raziskovalno metodo je spremljan model didaktično naravoslovno projektne spodbujanja »Ekokotiček za moj fižolček«, in to ocena uporabnosti opazovalnega dnevnika in ocena smiselnosti projektne vsebine, spremljane z dnevnikom.

Skupno število anketiranih staršev: 121

Izobrazba anketiranih staršev

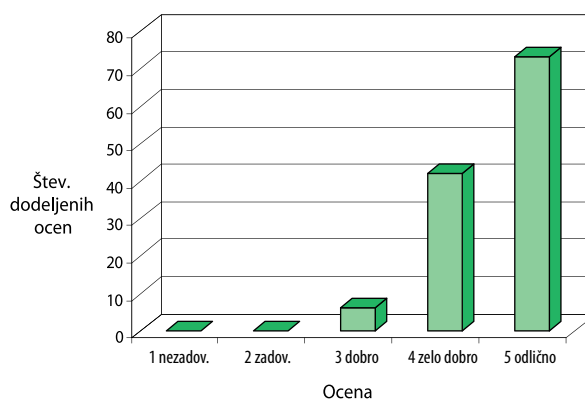
N = 121

Ovrednotenje pomena smiselnosti projekta »Ekokotiček za moj fižolček«

N = 121

Ocena smiselnosti projekta Ekokotiček za moj fižolček

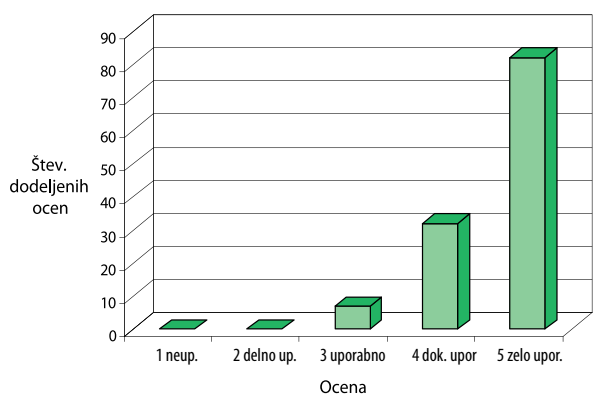
Smiselnost projekta so starši ocenili takole:

- z oceno 3 dobro; **5 % anketirancev,**
- z oceno 4 zelo dobro; **35 % anketirancev,**
- z oceno 5 odlično; **60 % anketirancev.**

Ovrednotenje pomena uporabnosti opazovalnega dnevnika »Ekokotiček za moj fižolček«

N = 121

Ocena uporabnosti opazovalnega dnevnika Ekokotiček za moj fižolček

Uporabnost opazovalnega dnevnika in dejavnosti v Ekokotičku so starši ocenili takole:

- uporabno (3); **6 % anketirancev,**
- dokaj uporabno (4); **26 % anketirancev,**
- zelo uporabno (5); **68 % anketirancev.**

Sklep

Starši so omenjeni didaktični model ocenili visoko, ker spodbuja doživljanje narave za trajnostni razvoj že v družini. Vidni so elementi interakcije med vzgojitelji in starši. Vzpostavljen je dialog, ki je pozitivna oblika odnosa, s katerim želimo s starši sodelovati s skupnim razmišljanjem z možnostjo nadaljnje nadgradnje in spreminjanja vsebin modela naravoslovnega spodbujanja. Ekovrtec spodbuja raziskovalne, opazovalne aktivnosti v naravi, ker je v naravi svet naravnih materialov. V tem svetu je otrok aktiven in to je svet njegove domišljije.

Odpadki

Vodja projekta: Tomaž Pajnič

Število šol, ki so izvedle projekt in oddale poročila:

- 305 osnovnih šol
- 130 vrtcev
- 32 srednjih šol

SKUPAJ: 467 ustanov, 107.493 otrok, učencev in dijakov, 9.901 učiteljev in vzgojiteljev

Namen in cilji projekta

- povečevanje ozaveščenosti otrok in mladine o pomenu ustreznega in odgovornega ravnanja z odpadki,
- informiranje in izobraževanje o načinih ravnanja z odpadki,
- povečevanje količin zbranega papirja in KEMS,
- spodbujanje mentorjev k iskanju inventivnih in kreativnih pristopov za doseganje večje ozaveščenosti otrok in mladine,
- posredno ozaveščanje širše javnosti o odgovornem odnosu do odpadkov,
- priprava ustreznih informativno-izobraževalnih gradiv ter njihova distribucija vrtcem in šolam,
- aktualizacija spletnih strani z možnostjo dostopa do informativno-izobraževalnih gradiv ter povezav do domačih in tujih spletnih virov za izobraževanje in ozaveščanje o ustreznem zlaganju, zbiranju in odlaganju odpadkov,
- spodbujanje in nagrajevanje izvirnih idej otrok in mladine v zvezi z odgovornim ravnanjem z odpadki,
- spremljanje in kritično vrednotenje ne/ustreznosti označenosti ekoloških otokov oziroma posameznih zabojnikov in še posebej zabojnikov za odpadno embalažo z vidika ustreznega odlaganja odpadkov.

Projekt je obsegal štiri tematske sklope

1. Priprava načrta ravnanja z odpadki v ustanovi

Namen načrta ravnanja z odpadki je analiza ravnanja z odpadki v šoli, opredelitev ključnih procesov in postopkov pri ravnanju z odpadki, sledljivost pri ravnanju z odpadki in vzpostavitve sistema spremljanja učinkovitosti ravnanja z odpadki.

2. Zbiranje odpadnega papirja

Osnovni namen zbiranja odpadnega papirja je aktivno vključevanje otrok in mladine v procese ozaveščanja, da odpadni papir spada v reciklažo.

Vsaka ustanova mora v tekočem šolskem letu organizirati vsaj eno akcijo zbiranja odpadnega papirja. Sredstva, ki jih bodo šole pridobile z zbranim papirjem, lahko namenijo v šolski sklad ali dobrodelnim organizacijam. Vsak učenec naj bi prinesel v šolo vsaj pet kilogramov odpadnega papirja.

3. Skrbnik ekološkega otoka

S tem raziskovalnim projektom želimo vzpostaviti zavedanje o tem, da sta osnova odgovornega ravnanja z odpadki njihovo ločeno zbiranje in pravilno odlaganje v zabojnike na ekoloških otokih. Hkrati želimo pridobiti podatke o ustreznosti označenosti zabojnikov na ekoloških otokih in vplivati na izboljšanje, ki bi vodilo k prijaznejšemu in učinkovitejšemu odlaganju odpadkov na ekoloških otokih.

4. Ekopaket

Osnovni namen projekta Ekopaket je odgovorno ravnanje s KEMS (kartonsko embalažo za mleko in sokove) in obveščanje ter ozaveščanje mladih ter njihovih učiteljev in staršev o ustreznem načinu ravnanja, tj. zlaganja, zbiranja, odlaganja in recikliranja KEMS.

- Ključne aktivnosti so: ustrezno zlaganje, zbiranje in odlaganje KEMS, zbrane v šoli, v ustrezne zabojnike na ekoloških otokih.

Doseženi rezultati

V šolskem letu 2010/2011 je v tematskem sklopu ODPAD-KI sodelovalo 467 ustanov, 9.800 učiteljev in vzgojiteljev in več kot 92.000 učencev in otrok.

Tabela 1: Število ustanov, ki so izvedle določeno aktivnost

USTANOVA	ŠT.	Načrt ravnanja z odpadki		Akcija zbiranja papirja		Dnevnik skrbnika ekološkega otoka		Ekopaket	
		ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
OŠ in ČŠOD	305	250	82%	289	95%	260	85%	276	90%
SŠ	32	27	84%	20	63%	21	66%	28	88%
VRTCI	130	112	86%	121	93%	/	/	111	85%
SKUPAJ	467	389	83%	430	92%	281	83%	415	89%

Priprava načrta ravnanja z odpadki v ustanovi

Načrt ravnanja z odpadki je oddalo 83 odstotkov vseh ustanov. Ne poznamo razlogov, zakaj drugi niso izpolnili načrta.

Zbiranje odpadnega papirja

Največ ustanov, 92 odstotkov, ki so oddale poročila, je izvedlo zbiralno akcijo odpadnega papirja. Vse skupaj so zbrale 4.143.144 kilogramov odpadnega papirja. In ta podatek ni končen, ker so nekatere ustanove imele napovedane zbiralne akcije po oddaji poročil. Kar nekaj ustanov je izvedlo namesto zbiralne akcije kakšno drugo ozaveščevalno akcijo. Razlogi so različni. Predvsem majhno število otrok, oddaljenost dijakov od šole ipd. Ustanove so pridobljeni denar dale v večini primerov v humanitarne namene (šolski

sklad, fundacija Pismo srca, Star papir za novo upanje ...), za nakup didaktičnih pripomočkov, igral, za izlete, pristojbino za program Ekošola ... Zelo pomemben podatek, ki smo ga pridobili iz poročil, je tudi seznam podjetij, ki so poskrbela za odvoz odpadnega papirja. Večina teh podjetij je papir tudi odkupila.

Bitea, d.o.o.	Komunala Novo mesto	Peri, d.o.o.
Cero	Komunala Ormož	Publikus in Comteks d.o.o., Tržič
Dino & S d.o.o. Trbovlje	Komunala Sevnica	PUP Saubermacher, d.o.o.
Dinos (z izpostavami po SLO)	Komunala Slov. Bistrica	PUP Velenje
Franc Komac, s.p.	Komunala Tolmin, d.d.	Saubermacher - Komunala MS
Gorenje Surovina	Komunala Trebnje	Saubermacher komunala
Količevo Karton, d.o.o.	KOP Brežice	Saubermacher Lenart
Komteks	Kostak Krško	Simbio
Komunala Brežice	Okolje Piran	Snaga (MB ...)
Komunala Grosuplje	OKP Rogaška Slatina	Surovina (z izpostavami po SLO)
Komunala Idrija	Papir biro, d.o.o.	Vačo, d. o. o.
Komunala Nova Gorica	Papir servis	Tudi sami so odvažali

Skrbnik ekološkega otoka

Dnevnik skrbnika ekološkega otoka je oddalo 83 odstotkov ustanov. Podatek je brez vrtcev. Pri vrtcih so pošiljali tudi po navadni in elektronski pošti, čeprav je bila za to narejena spletna aplikacija. Ker ni točnega podatka, nisem upošteval.

Ekopaket

Od vseh ustanov, ki so oddale poročila, jih je 89 odstotkov opisalo način zbiranja KEMS na svoji ustanovi. Razlogi, zakaj niso vsi oddali, so verjetno zelo različni, ker jih koordinatorji niso navedli.

Tabela 2: Kakšne barve so zabojniki na ekoloških otokih, kamor ste odlagali zbrani KEMS?

Št. ustanov	zelen		moder		rumen		rjav		Rdeč		črn		ne vem	
396	41	10%	28	7%	298	75%	1	0%	7	2%	9	2%	12	3%

Zanimiv je podatek, da nekateri koordinatorji še vedno ne vedo, kakšne barve je zabojnik, v katerega bi morali odlagati KEMS. Zanimivo bi bilo vedeti, kaj piše na modrih zabojnikih, v katere nekateri odlagajo KEMS, ker so po navadi to zabojniki za papir. Tistih devet koordinatorjev, ki odlagajo v črne zabojnike, pa upam, da to niso zabojniki za mešane komunalne odpadke. Zeleni zabojniki pa imajo verjetno pokrov v drugi barvi, kar je navada v V in Z delu SLO.

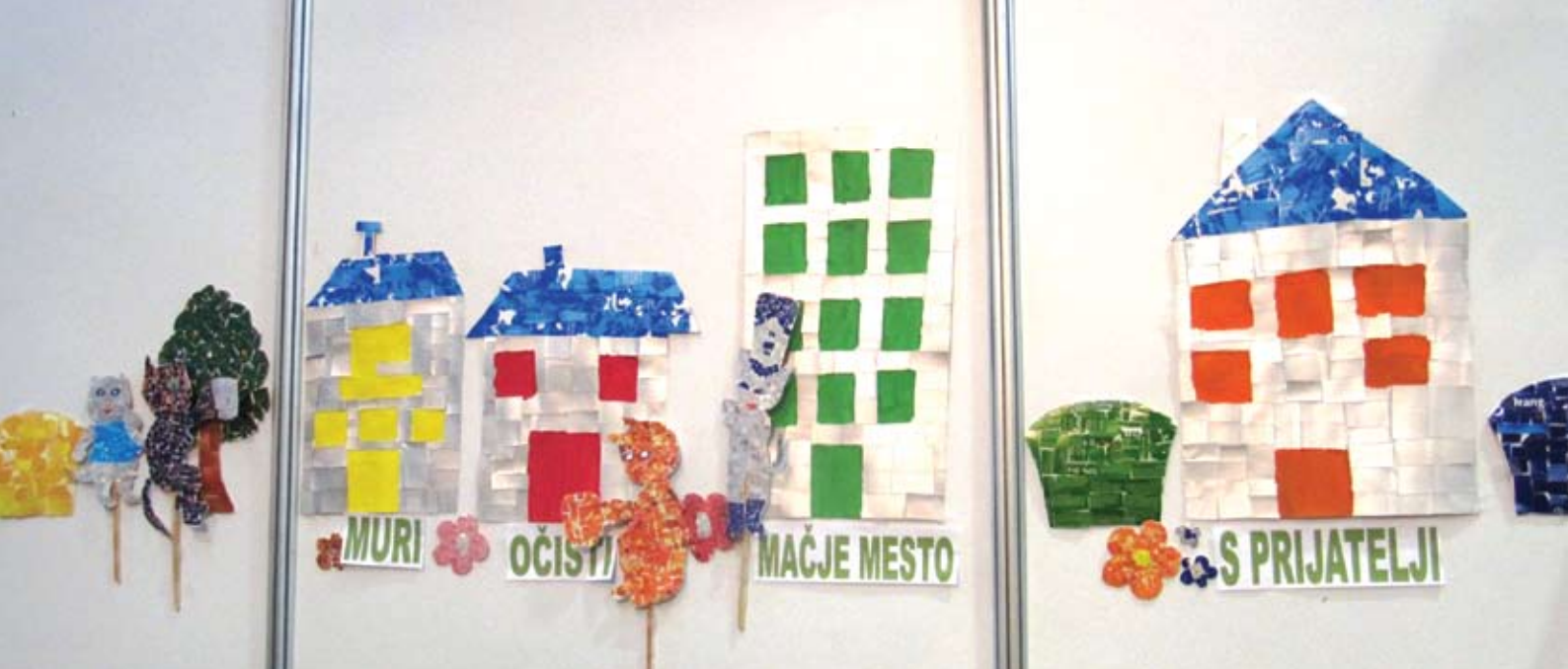

Tabela 2: Ali je bilo za vaše delo uporabno in koristno, da ste prejeli rumene vreče in plakate o ravnanju s KEMS na nacionalni konferenci koordinatorjev na začetku šolskega leta?

USTA-NOVA	Št. ustanov	Da, zelo uporabno in koristno		Uporabno in koristno		Srednje uporabno in koristno		Ne posebej uporabno in koristno		Sploh ni bilo uporabno in koristno		Ne vem	
		Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%
OŠ in ČŠOD	273	68	25%	139	51%	24	9%	10	4%	2	1%	30	11%
SŠ	28	9	32%	10	36%	3	11%	1	4%	0	0%	5	18%
VRTCI	109	35	32%	55	50%	9	8%	0	0%	1	1%	9	8%
SKUPAJ	410	112	27%	204	50%	36	9%	11	3%	3	1%	44	11%

Razveseljivo je, da je večina koordinatorjev sprejela rumene vreče in plakate o ravnanju s KEMS kot uporabne in koristne. Skrb zbujačo pa je, da nekateri koordinatorji še zdaj menijo, da ni treba zbirati KEMS.

Tabela 3: Ali podpirate pripravo dodatnih učnih pripomočkov (brošure, CD-ji, DVD-ji, vprašalniki, itd.) v zvezi s KEMS tudi v prihodnje?

USTA-NOVA	Št. ustanov	Da, zelo podpiram		Srednje podpiram		Ne podpiram		Sploh ne podpiram		Ne vem			
		Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%		
OŠ in ČŠOD	276	101	37%	146	53%	20	7%	8	3%	0	0%	1	0%
SŠ	28	15	54%	7	25%	4	14%	1	4%	0	0%	1	4%
VRTCI	111	60	54%	45	41%	4	4%	1	1%	0	0%	1	1%
SKUPAJ	415	176	42%	198	48%	28	7%	10	2%	0	0%	3	1%

Kar 90 odstotkov vseh koordinatorjev podpira pripravo dodatnih učnih pripomočkov v zvezi s KEMS tudi v prihodnje.

Tabela 4: Ali organizacija (neobveznega) nagradnega natečaja o KEMS spodbuja okoljsko ozaveščenost in vzgojo?

USTA-NOVA	Št. ustanov	Da, zelo podpiram		Srednje podpiram		Ne podpiram		Sploh ne podpiram		Ne vem			
		Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%		
OŠ in ČŠOD	274	72	26%	156	57%	36	13%	0	0%	1	0%	9	3%
SŠ	29	10	34%	10	34%	5	17%	1	3%	0	0%	3	10%
VRTCI	111	39	35%	57	51%	10	9%	1	1%	0	0%	4	4%
SKUPAJ	414	121	29%	223	54%	51	12%	2	0%	1	0%	16	4%

Tudi na to vprašanje smo dobili velik delež odgovorov, 83 odstotkov.

Smo pa letos imeli prijavljenih zelo veliko kreativnih projektov.

Sklep

Priprava načrta ravnanja z odpadki v ustanovi

- Načrt bi bilo treba v prihodnje dopoljevati, da bi sčasoma dobili dokument z naslovom Okoljski načrt ustanove, v katerem bi bilo po vzoru Vzgojnega načrta, ki ga ima vsaka ustanova, zapisano, kaj vse je treba storiti na posameznem področju (odpadki, voda, energija, transport, okolica šole, zdravje in dobro počutje, biotska raznovrstnost ...) v ustanovi in njeni okolici.

Zbiranje odpadnega papirja

- Na naši spletni strani objaviti vsa podjetja s kontaktnimi podatki in trenutnimi cenami za kilogram, ki odvažajo odpadni papir.
- Šole še naprej spodbujati k zbiranju odpadnega papirja.
- Na spletni strani lahko zapišemo predloge, kam vse lahko namenijo zbrani papir. Ali v humanitarne namene določenim organizacijam, za šolske pripomočke ...

Skrbnik ekološkega otoka

- Projekt, ki ga v prihodnje lahko izvajajo sami, če bodo želeli.

Ekopaket

- Obvezno nadaljevati ozaveščanje o KEMS, ker nekaterim koordinatorjem še vedno niso jasne osnovne informacije, kot so: kako ga ločujemo, kam ga odlagamo, zakaj je to potrebno, ipd.

Ekopak

Ločeno zbiranje odpadne kartonske embalaže za mleko in sokove v šolskem letu 2010/2011

Projekt Ekopak je v šolskem letu 2010/2011 potekal že četrto leto zapored. Odzivi in domiselnost sodelujočih mentorjev, otrok in učencev v preteklem šolskem letu so spodbudili partnerje, da so projekt v šolskem letu 2010/2011 nadgradili in razširili. Zato je Ekopak postal tudi eden od štirih obveznih projektov v tematskem sklopu Odpadki v programu Ekošola kot način življenja.

Podrobnosti projekta (obvezni in izbirni del) so bile predstavljene na konferenci koordinatorjev ekošol 5. in 6. oktobra 2010 na Brdu pri Kranju. Na posebni stojnici družbe Tetra Pak, ki je pobudnik in izvajalec projekta Ekopak, smo mentorjem razdelili plakat »Ali pravilno ravnam s KEMS?«, rumene vreče za zbiranje KEMS in informativno mapo z opisom razpisanih aktivnosti tematskega sklopa »odpadki«.

V nagradnem natečaju na temo **kreativnega ustvarjanja iz kartonske embalaže za mleko in sokove (KEMS)** so lahko sodelovali otroci v vrtcih, učenci OŠ in dijaki SŠ. Glede na starost sodelujočih mladih smo oblikovali pet tekmovalnih skupin ter za **vsako skupino razpisali tehniko in temo ustvarjanja**, in sicer:

- 1. otroci v vrtcih:** ustvarjanje mozaikov in/ali kolažev na temo pravljicnih oz. risanih junakov,
- 2. šolarji od 1. do 3. razreda OŠ:** oblikovanje mozaikov in/ali kolažev na temo pravljicnih oz. risanih junakov,
- 3. šolarji od 4. do 6. razreda OŠ:** oblikovanje mozaikov in/ali kolažev na temo varovanja okolja/narave,
- 4. šolarji od 7. do 9. razreda OŠ:** ustvarjanje v 3D tehniki (skulpture, instalacije) na temo varovanja okolja/narave,
- 5. dijaki srednjih šol:** ustvarjanje v 3D tehniki (skulpture, instalacije) na temo varovanja okolja/narave.

V decembru smo pripravili brošuro »Kartonska embalaža za mleko in sokove (KEMS) – kdo, kaj, kam in kako?«, ki so jo prejeli tudi vsi slovenski ekovrtci in ekošole.

Do petka, 4. marca 2011, ko se je nagradni natečaj končal, smo prejeli 132 izdelkov, izmed katerih je strokovna žirija v vsaki skupini izbrala tri najboljše:

Mesto/ St. skupina	Prva starostna skupina (vrtci)	Druga starostna skupina (1. triada OŠ)	Tretja starostna skupina (2. triada OŠ)	Četrta starostna skupina (3. triada OŠ)	Peta starostna skupina (SŠ)
1. mesto	Vrtec Miškolin – Ljubljana Polje	VIZ OŠ Rogatec	OŠ Miren – PŠ Kostanjevica	Šola s prilagojenim programom CKSG Portorož	Gimnazija Ledina
2. mesto	Vrtec Stročja vas	OŠ Dragomelj	OŠ Sava Kladnika Sevnica	OŠ Bratov Letonja Šmartno ob Paki	Biotehniška šola Maribor
3. mesto	Vrtec Radovljica	OŠ Dravlje	OŠ Franca Rozmana Staneta	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu	Srednja šola za prehrano in živilstvo Maribor

Sklepna prireditve projekta Ekopak 2010/2011, na kateri smo razglasili zmagovalce ter jim podelili priznanja in nagrade, je potekala v petek, 18. marca 2011, v okviru sejma Altermed v Celju. Zaključnega dogodka v Celju so se udeležili številni ekokoordinatorji, mentorji in učenci, ki so ustvarjali umetnine.

Zloženka o KEMS

Utrinki s sklepne prireditve

URE v šoli

Vodja projekta: Franci Dovč

Število šol, ki so izvedle projekt in oddale poročila:

- 295 osnovnih šol
- 30 srednjih šol
- 98 vrtcev
- 8 domov

SKUPAJ: 431 ustanov, 73.398 otrok, učencev in dijakov, 5.950 učiteljev in vzgojiteljev

Namen in cilji projekta

- spremljanje porabe energije na šoli,
- spoznavanje različnih možnosti varčevanja z energijo,
- iskanje rešitev s predlogi ukrepov za manjšo porabo energije in manjše onesnaževanje,
- prenos izkušenj in znanja v prakso ter domače okolje,
- ozaveščanje odgovornih na občinah za večjo podporo šolam v prizadevanjih za varčevanje z energijo,
- končni cilj projekta je: zmanjšati porabo energije na šoli za 10 do 15 odstotkov in s tem prispevati svoj delež k uresničevanju EU-direktive o energetske učinkovitosti, na podlagi katere moramo porabo energije do leta 2020 zmanjšati za 20 odstotkov.

Opis projekta

V šolskem letu 2010/2011 smo nadaljevali projekt URE v šoli. Poleg programov za osnovne in srednje šole smo v tem šolskem letu pripravili tudi poseben program za vrtce. Ekošole so imele v okviru projekta na voljo šest različnih aktivnosti, in sicer:

1. poraba energije v šoli,
2. energetske detektivi,
3. anketa o porabi energije in odnosu do varčevanja z energijo,
4. izdelovanje nalepk in sloganov,
5. izračun ekološkega in ogljikovega odtisa,
6. izdelava plakata,
7. dan energetske učinkovitosti.

Vsaka ekošola je morala za potrditev zelene zastave izbrati vsaj tri aktivnosti, ki so jih izvajali med šolskim letom.

Vrtci so lahko izbirali med naslednjimi projekti:

1. animacije, pobarvanke, slike,
2. igrice za vrtce,
3. energetske detektivi,
4. izdelava nalepk za stikala,
5. izdelava plakata,
6. dan energetske učinkovitosti.

Za potrditev zelene zastave so morali prav tako izvesti vsaj tri aktivnosti in ob koncu šolskega leta oddati poročilo.

Za doseganje omenjenih prihrankov energije smo se na začetku šolskega leta odločili, da bomo vsem šolam, ki bodo izvajale projekt Energija, podarili 227 merilnikov za merjenje osvetljenosti (leta 2009 smo jih razdelili okoli 50), s katerimi so merili osvetljenost v učilnicah in drugih šolskih prostorih. Pripravili smo tudi učno gradivo z naslovom Učinkovita raba energije in obnovljivi viri energije.

Poleg omenjenih aktivnosti smo v tem šolskem letu izvajali še dva projekta, in sicer merjenje osvetljenosti v šolskih prostorih (sodelovanje s Philipsom) in projekt Mladi za URE (v sodelovanju s podjetjem Gen energija oziroma njihovim projektom Energetska varčna šola (EVŠ), ki je bil namenjen spodbujanju učencev in dijakov, pa tudi učiteljev, staršev in lokalne skupnosti, da razmišljajo o virih energije, njihovem pomenu in učinkoviti rabi energije v vsakdanjem življenju.

Doseženi rezultati

Osnovne in srednje šole

Poročila o izvedbi projektov je poslalo 494 ekošol (vključene so tudi podružnične šole in enote vrtcev). Od tega so v 15 osnovnih šolah pri izvedbi posameznih aktivnosti sodelovali vsi učenci in vsi zaposleni, medtem ko so v večini šol program izvajali v posameznih razredih oziroma so pri izvajanju posameznih aktivnosti sodelovali posamezni učenci oz. skupine učencev.

Število šol, ki so izvedle posamezne aktivnosti

Aktivnost	OSNOVNE ŠOLE in ČŠOD (295)	SREDNJE ŠOLE (30)
Poraba energije v šoli	146	23
Energetski detektivi	205	14
Anketa o porabi energije in odnosu do varčevanja z energijo	157	18
Izdelovanje nalepk in sloganov	257	24
Izračun ekološkega in ogljikovega odtisa	56	11
Izdelava plakata	126	15
Dan energetske učinkovitosti	47	6

Iz zgornje tabele je razvidno, da je največ šol izvedlo natečaje za izdelovanje nalepk in sloganov, na drugem mestu je bilo imenovanje »energetskih detektivov«, ki so po šolah opozarjali na ugašanje luči, anketo o porabi energije in odnosu do varčevanja z energijo so izvedli v 157 šolah, medtem ko so se šole najmanj odločale za organizacijo dneva energetske učinkovitosti.

Vrtci

Število vrtcev, ki so izvedli posamezne aktivnosti

AKTIVNOST	VRTCI (98)
Animacije, pobarvanke, slike	61
Igrice za vrtce	23
Energetski detektivi	46
Izdelava nalepk za stikala	78
Izdelava plakata	39
Dan energetske učinkovitosti	22

Med aktivnostmi, ki so bile na voljo za vrtce, se jih je največ odločilo za izdelavo nalepk za stikala, na drugem mestu so bile animacije, pobarvanke, slike, sledili so jim energetski detektivi, najmanj vrtcev pa se je odločilo za organizacijo dneva energetske učinkovitosti.

Na natečaju, ki smo ga izvedli v sodelovanju s Philipsom, je sodelovalo 121 slovenskih ekošol. Meritve osvetljenosti na teh šolah so pokazale, da je osvetljenost v posameznih slovenskih ekošolah v povprečju za dobro polovico večja, kot predpisujejo evropski standardi. **Gimnazija Jurija Vege v Idriji, OŠ Franceta Prešerna v Črenšovcih in OŠ Toma Brejca v Kamniku** so za poseben trud pri izvedbi projekta prejele praktične nagrade (varčna razsvetljava) Philipsa Slovenija v skupni vrednosti 10.000 evrov.

V okviru projekta EVŠ so bile v letošnjem šolskem letu na-
grajene naslednje ekošole:

Prva starostna skupina (1. triada osnovne šole)

1. mesto: OŠ Dobropolje, razred 2. b
2. mesto: OŠ Rogatec, Podružnična šola Dobovec
3. mesto: OŠ Mirna Peč

Druga starostna skupina (2. triada osnovne šole)

1. mesto: OŠ Dobropolje, Podružnična šola Kopolje
2. mesto: OŠ Pesnica, Podružnična šola Pernica
3. mesto: OŠ Puconci, Podružnična šola Bodonci

Tretja starostna skupina (3. triada osnovne šole)

1. mesto: OŠ Šmarjeta
2. mesto: OŠ Angela Besednjaka Maribor

Četrta starostna skupina (srednje šole)

1. mesto: Gimnazija Jurija Vege Idrija
2. mesto: Šolski center Velenje
3. mesto: Gimnazija Ledina

Sklep

Kot lahko razberemo iz poročil, je bil program zanimiv, pe-
ster in je učencem, dijakom in vrtičkarjem ponujal najrazlič-
nejše aktivnosti, med katerimi so bile tudi take, pri katerih
so tako ekošolarji kot tudi njihovi učitelji pa tudi vodstva
šol doživeli veliko presenečenje. Ena takih dejavnosti je
bilo merjenje osvetljenosti posameznih razredov ali vseh
šolskih prostorov. Ekošolarji so tako s pomočjo luxmetra
ugotavljali, da so njihovi razredi v povprečju za dobro po-
lovico bolj osvetljeni, kot bi lahko bili glede na predpise (v
nekaj primerih so bili tudi premalo). Prav ti rezultati so jih
spodbudili, da so na marsikateri šoli izmerili osvetljenost
prav v vseh prostorih in nato izdelali podrobno analizo
osvetljenosti, kot tudi vseh porabnikov električne energije
po razredih. Rezultati analize so jih v marsikateri ekošoli
spodbudili, da so v sodelovanju z mentorji in ponekod tudi
v sodelovanju s hišniki pripravili pravi akcijski načrt za ukre-
panje, saj so te analize marsikje potrdile naša pričakovanja
o 10 do 15 odstotkov manjši porabi energije (brez doda-
tnih naložb). Marsikje se je seveda pokazalo, da bi šole ob
splošnem dobljenih rezultatih samo z ugašanjem luči in
drugih porabnikov energije lahko privarčevale tudi do 20 in
celo več odstotkov energije. Poleg tega so ponekod merili

tudi temperaturo v prostorih in pri tem ugotovili, da bi stro-
ške za ogrevanje lahko zmanjšali za dobrih 14 odstotkov, če
bi povprečno temperaturo v razredih znižali za dobri dve
stopinji Celzija.

Naslednje presenečenje je bilo merjenje okoljskega od-
tisa. Za to aktivnost se je sicer odločilo manj ekošol, a tam,
kjer so ga izračunali, so doživeli pravo presenečenje, saj so
ugotovili, da je njihov odtis veliko večji, kot so si predstavlja-
li, čeprav so bili nekako prepričani, da je njihov življenjski
slog precej »eko«. Njihovi izračuni pa so pokazali, da ekolo-
ški odtis srednješolcev že marsikje presega sedem ton oglji-
kovega dioksida, pri osnovnošolcih pa je še precej nižji.

Vse druge aktivnosti, ki so bile naštet, so bile kot neka-
kšno dopolnilo projektu, vendar so veliko pripomogle, da
so na šolah, kjer so se projekta lotili resno, dobili celovito
»energetsko« sliko njihove šole. To pa je zelo dobra osnova,
da bodo v prihodnje lahko še bolj pozorno izvajali predla-
gane aktivnosti, ki bodo pripomogle k uresničevanju za-
stavljanih ciljev - za 10 do 15 odstotkov zmanjšati porabo
energije na šoli.

Z gotovostjo pa lahko zapišemo, da so se merilniki za
merjenje osvetljenosti izkazali kot eden najpomembnej-
ših motivatorjev pri izvajanju programa, saj so z meritvami
zelo hitro ugotovili dejansko stanje osvetljenosti, za katero
lahko zapišemo, da je bistveno slabše, kot smo si vsi skupaj
predstavljali pred začetkom projekta. Prav rezultati, do ka-
terih so ekošolarji prišli na podlagi lastnih meritev, so jim
dali veliko motivacije, da so se marsikje lotili temeljite anali-
ze, ponekod tudi za večji nadzor nad porabo energije.

Po mnenju učiteljev in učencev takšna oblika dela
pri sodelujočih pušča trajnostno znanje. Ekošolarji so se
z izvajanjem projekta dejansko soočili z dejanskimi pro-
blemi, imeli so priložnost, da na podlagi lastnih meritev
in spoznanj predlagajo dejanske rešitve v praksi in tako
tudi sami pripomorejo k drugačnemu ravnanju v praksi.
Pridobljeno znanje in izkušnje pa bodo potem lahko upo-
rabili tudi doma in morda celo v nadaljnji poklicni karieri.
Prav zato je bil projekt za večino sodelujočih zanimiv in
so zelo radi sodelovali pri izvedbi posameznih aktivnosti,
ki so jih privedle do razmišljanja in ukrepanja. Podatki in
informacije, ki so jih po šolah zbrali med izvajanjem ak-
tivnosti, pa so bili na marsikateri šoli odlično izhodišče za
pripravo raziskovalnih in podobnih nalog, ki so jih z veli-
kim navdušenjem izvajali predvsem bolj nadarjeni in mo-
tivirani učenci.

Voda kot življenjska vrednota

Vodja projekta: Blaž Mikuž

V projektu Voda kot življenjska vrednota je sodelovalo:

- 289 osnovnih šol
- 114 vrtcev
- 32 srednjih šol
- 10 domov

SKUPAJ: 423 ustanov in 62.944 otrok, učencev in dijakov

Namen in cilji projekta

Opis projekta

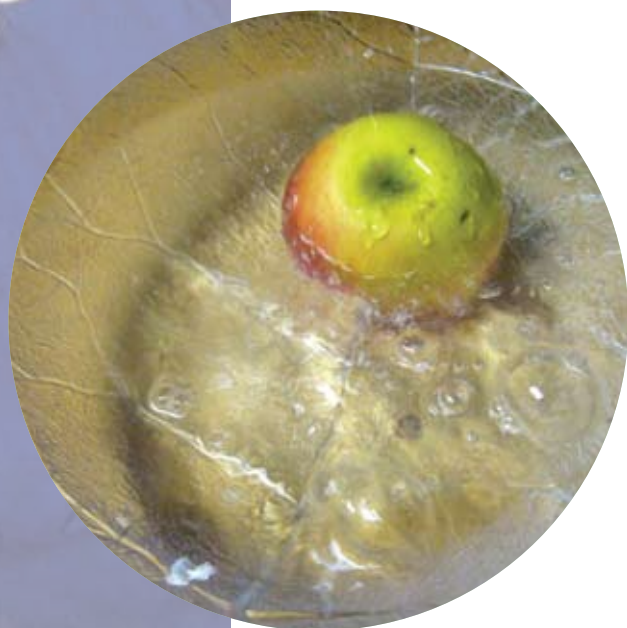
S projektom smo nadaljevali lanski projekt »Voda kot življenjska vrednota«. Poleg fiziološkega pomena vode sta nas zanimala tudi analiza porabe vode v ekošolah (domovih) in iskanje rešitev za zmanjšanje le-te. Tako smo dobili podatke o porabi vode na širšem območju Slovenije in hkrati ozaveščali prebivalstvo, kako nujno je varčevanje z vodo. S projektom smo dobili tudi pregled nad biodiverzitetno vodnih teles v Sloveniji. V projektu smo se dotaknili tudi kopalnih voda. Ker kopalne vode predvsem v poletnih mesecih ponujajo sprostitev in ohladitev, smo preverjali kakovost kopalnih voda in njihov pomen za turizem.

Cilj celotnega projekta je bil celovit vpogled v ekosistem reke, jezera ali mlake, spoznavanje glavnih onesnaževalcev vode, razumevanje pomena vode za živa bitja ter seznanjanje z dejstvom, da porabimo veliko več vode, kot je dejansko potrebujemo. Ker kopalne vode predvsem v poletnih mesecih ponujajo sprostitev in ohladitev, bomo preverjali kakovost kopalnih voda in njihov pomen za turizem.

- Spodbujati učence k raziskovalnemu delu.
- Navajati učence na pomembnost ohranjanja ekosistemov.
- Ugotoviti stanje biodiverzitete ob vodi.
- Spremljati razvoj življenja ob vodi.
- Iskati izvirne ideje za zmanjšanje porabe vode.
- Okrepiti zavest o varčevanju z vodo in navajati učence na varčevanje z vodo.
- Spremljati in zmanjšati porabo vode v šoli.
- Zbrane podatke, ideje in fotografije objaviti na spletni strani, kjer bodo dostopni vsem.
- Zbrati podatke o kopalnih vodah v Sloveniji, o njihovi kakovosti, hkrati pa ozaveščati prebivalstvo o pomembnosti ohranjanja kopalnih voda tako z ekološkega kot tudi z gospodarskega stališča.

Opis projekta

Voda je življenjskega pomena za vsa živa bitja. Pomen vode za življenje na Zemlji bi lahko razdelili na fiziološki, higienski in ekonomski del. Tako voda omogoča delovanje živega organizma in je hkrati življenjski prostor za številne živali in rastline. Ker je pomembna tudi za vzdrževanje higiene, se je v ta namen veliko porabi. Največ vode pa se porabi za ekonomski namen (industrija, kmetijstvo, promet). K ekonomskemu pomenu bi lahko prišteli tudi kopalne vode, saj je teh glede na onesnaževanje čedalje manj.

Projekt VODA v šolskem letu 2010/2011 je bil namenjen tako predšolskim kot tudi osnovnošolskim otrokom ter dijakom srednjih šol. Sestavljen je bil iz obveznih in neobveznih aktivnosti, prilagojenih stopnji otrok.

Del projekta je zastavljen raziskovalno, del pa z namenom ozaveščanja o pomembnosti varčevanja z vodo.

Predšolski otroci so s svojimi vzgojitelji skrbeli predvsem za ozaveščanje pri varčevanju z vodo. V ta namen so izdelali oznake za zapiranje vode, skrbeli za vodni kotiček ter izvedli vodni dan za starše.

Za učence osnovnih in dijake srednjih šol je bil projekt zastavljen bolj raziskovalno, s poudarkom na delu na terenu. Učenci so spremljali fizikalne, kemijske in biološke spremembe vodnega telesa oziroma kopališča v bližini šole skozi leto. Velik pomen je imelo ozaveščanje učencev in osebja šole za varčevanje z vodo. Na šolah so s tem namenom delovali vodni detektivi, ki so s svojimi aktivnostmi skrbeli za varčevanje z vodo.

Doseženi rezultati

Šole in vrtci, ki so izbrali projekt VODA, so zelo izčrpno sledili ciljem projekta.

V vrtcih so otroci in vzgojitelji izvedli vodni dan, ki so ga počastili na različne načine. Pripravili so razstavo vodnih rastlin in živali ter izdelali plakate na to temo, razstavo Ribnik v mojem kraju skozi letne čase ... Obiskali so bližnje mokrišče in izvedli poskuse z vodo (mešanje tekočin, milni mehurčki, spuščanje ladjic, taljenje ledu, spoznavanje vode z različnimi čutili ...). Izvajali so tudi štafetne igre z vodo. Nekatere vrtce so obiskali gasilci. Otroci so svojim staršem predstavili pesmi, zgodbe, igre in ples z vodno tematiko. Pogovarjali so se o pomenu vode za življenje ter o pomenu varčevanja z vodo. Izdelovali so tudi vodni filter in tako spoznali delovanje čistilne naprave. Otroci v vrtcih so izdelali oznake, ki jih opozarjajo na zapiranje vode po umivanju rok. Naredili so tudi vodne kotičke, kjer so se med letom zbirali članki, plakati, slikanice in druga gradiva o vodi.

Tudi v osnovni in srednji šoli so učenci izdelali oznake, ki opozarjajo na zapiranje vode. Večinoma so izbrali najboljše oznake, ki so jih razobesili po šoli, ponekod pa ima vsaka učilnica svoje oznake. Učenci so pri izdelavi oznak uporabljali

ekomateriale, kot na primer odpadni papir, furnir, naravne materiale (les, lubje, semena, pesek). Na nekaterih šolah so oznake oblikovali računalniško ali pa jih je oblikoval ekokrožek v sodelovanju z likovnim krožkom. Učenci so predvsem v spomladanskem času (svetovni dan vode, svetovni dan Zemlje) izvedli čistilne akcije ob bližnjem mokrišču. Pri tem so jim poleg učiteljev pomagali krajevna skupnost, ribiška družina, komunalno podjetje, starši, župan, gasilci, lovci ter planinsko in druga društva.

Učenci prve triade so ob obisku mokrišča popisovali rastlinske in živalske vrste. Od rastlin so poznali predvsem lesne vrste rastlin, pa tudi rastline, kot so lokvanj, blatnik, rogoz, trst in druge rastline, ki jih srečamo tudi drugod (trobentica, kopriva ...). Od živali so prepoznali dvoživke (pupki, žabe, paglavci ...), žuželke (komar, kačji pastir ...) in druge nevretenčarje (polži, deževniki, pijavke ...). Zelo dobro so poznali obvodne ptice. Učenci so imeli veliko idej, kako bi zavarovali njihovo mokrišče; npr.: postavitve tabel »Ne vznemirjaj živali« in drugih informacijskih tabel, prepoved intenzivnega kmetijstva, odstranjevanje invazivnih vrst, preprečevanje hrupa ...

Učenci višjih razredov OŠ in dijaki srednjih šol so v okviru dejavnosti »VODNI DETEKTIVI« izvajali različne dejavnosti, s katerimi so ozaveščali sošolce in osebje šole o pomenu varčevanja z vodo. Tako so spremljali porabo vode na šoli in napisali poročilo, sodelovali s hišnikom pri popravilu kapljajočih pip, izdelali plakate ob svetovnem dnevu vode, izvedli so ekodan, medgeneracijsko sodelovanje ...

Od začetka do konca šolskega leta so opazovali fizikalne, kemijske in biološke spremembe bližnjega mokrišča. V zimskih mesecih je bila pokrajina v večini primerov prekrita s snegom ali pa zamrznjena. Ugotovili so, da se začne narava prebujati šele v marcu. Takrat je ob vodi tudi več ljudi, kar pa pomeni več onesnaževanja. Ob mokriščih se ljudje sprehajajo, lovijo ribe, opazujejo ptice in fotografirajo. Nekateri za sabo puščajo smeti, predvsem pločevinke in papirčke. Odkritih je bilo tudi nekaj črnih odlagališč. Učenci so ob vodi opazili nekaj ogroženih vrst rastlin in živali (dvoživke, raki). Našli so tudi invazivne vrste, kot sta na primer japonski dresnik in žlezava nedotika. Kemijske lastnosti vode se skozi leto skoraj ne spreminjajo. Največje spremembe so bile v globini, temperaturi in toku vode. S popisom živih bitij v različnih mesecih so dobili pregled nad biodiverzitetno mokrišča in samim razvojem življenja ob vodi.

Sklep

Projekt je bil načeloma zelo dobro zasnovan. Učence in njihove mentorje je usmerjal k doseganju ciljev. Kljub temu pa je bilo to po drugi strani moteče, saj so predvsem srednje šole strokovno usmerjenje in učenci nimajo predznanja za izvajanje bioloških aktivnosti. Pri projektu se ni upoštevalo, da se na nekaterih podružničnih šolah izvaja samo pouk na razredni stopnji. Takšne šole so težko izvedle projekt v celoti, saj ni bil povsem prilagojen starostni stopnji učencev. Koordinatorji so se znašli in aktivnosti prilagodili.

Problem je nastal že v začetku, saj je bil LDN vrtcev, OŠ in SŠ narejen pred LDN ekošole. Tako so mentorji oziroma koordinatorji težko vključili aktivnosti projekta v delo šole.

Pri izvedbi čistilne akcije je bila največji problem varnost učencev. V prihodnje bi bilo zaželeno, da ekošola priskrbi vsaj zaščitne rokavice. Nekateri odpadki so bili težki in učenci jih niso mogli pospraviti.

Pri obisku mokrišča je bila problem oddaljenost. V zimskih mesecih so bila nekatera mokrišča zaradi snega nedostopna. Ogrožena je bila tudi varnost. Ker je mokrišče po navadi obiskalo večje število učencev, so ti s svojim govorjenjem preplašili živali. Zato bi bilo treba organizirati manjše skupine. Tako bi bil rešen tudi problem s spremstvom. Tudi

srednješolci so imeli težave z obiskom mokrišč. Zaradi popoldanskega pouka in kratkih zimskih dni je bilo v zimskih mesecih nemogoče obiskati mokrišče. Tudi sicer so težko usklajevali obiske mokrišča v popoldanskih urah. Dijaki nekaterih strokovnih šol so imeli premalo predznanja.

Projekt je bil preobsežen. V prihodnje bi bilo bolje, da se mokrišča spremljajo po letnih časih.

Pri izdelovanju oznak za zapiranje vode ni bilo večjih težav. Edina težava se je pokazala v vrtcih, kjer so risbe, ki so jih izdelovali, nerazločne.

Vodni detektivski so bili dobro zasnovani, vendar bi porabo lahko spremljali z odčitavanjem vodnega števca. Težava pa nastane pri dostopu do tega. Učenci OŠ so bili za projekt bolj zainteresirani kot dijaki. Tudi vodenje tega dnevnika je nekaterim vzelo preveč časa, zato bi ga bilo treba skrajšati (da se stvari ne bi ponavljale). K projektu bi lahko pristopili interdisciplinarno. Težave so imele pri izvajanju projekta tudi tiste SŠ, kjer je v eni zgradbi več SŠ.

Učenci so bili nad samim projektom navdušeni, saj zajema aktualno tematiko in je zastavljen raziskovalno. Všeč jim je bilo, ker so imeli občutek, da sodelujejo pri doseganju pozitivnih sprememb na področju vode.

Biotska pestrost

Vodji projekta: Leon Kebe, Franci Dovč

Število šol, ki so izvedle projekt in oddale poročila:

- 58 osnovnih šol
- 11 srednjih šol
- 7 domov

SKUPAJ: 76 ustanov, 9.008 učencev in dijakov, 554 učiteljev

Namen in cilji projekta

- spoznavanje in raziskovanje biotske pestrosti,
- spodbujanje učencev/dijakov za opazovanje naravnega okolja,
- spoznavanje sprememb v naravi v različnih letnih časih,
- ozaveščanje učencev o raznolikosti življenja v naravi,
- ozaveščanje otrok o pomenu gibanja v naravi,
- spoznavanje dela na terenu in povezava terenskega dela z delom v laboratoriju.

Opis projekta

V projektu se odraža resnična pestrost rastlinstva, živalstva in najrazličnejših življenjskih združb, ki so prisotne v okolici ekošol, kjer so izvajali projekt, pa tudi drugod po svetu. Tako so dijaki in učenci spoznavali najrazličnejše rastlinske in živalske vrste, ugotavljali so spremembe v naravi v različnih letnih časih in značilnosti ter pomen različnih ekosistemov (travniki, gozdi, ribniki) ter odnos človeka do teh ekosistemov. Prepoznavali so drevesa glede na barvo in obliko listov, nabirali gozdne plodove, iskali zdravilne rastline, jih sušili in ugotavljali njihovo vlogo in pomen za zdravje v preteklosti kot tudi zdaj. V nekaterih šolah so se odločili za sajenje zdravilnih rastlin v lončke ali na vrtove v okolici šole. Prepoznavali so različne zvoke, ki so jih spremljali na poti, in podobno.

Medtem ko so se v večini ekošol odločili za bolj splošne teme, v okviru katerih so prepoznavali biotsko raznovrstnost v njihovi okolici, so si v nekaterih ekošolah zastavili zelo specifične cilje. Tako so na primer nekateri iskali, prepoznavali in razvrščali različne živalske sledi, izdelovali so mavčne odlitke najdenih sledi in podobno. Nekateri so se specializirali za žive meje in ugotavljali, kaj se dogaja v teh mejah, zakaj so postavljene, kakšen pomen imajo za življenje ljudi in živih bitij, ki tam živijo, nekateri so se odločili za postavitev ptičjih krmilnic in ob tem opazovali, kaj se v njih in njihovi okolici dogaja v različnih letnih časih. Nekateri so se odločili za pripravo kompostnega kupa in ga naselili z najrazličnejšimi živimi bitji, ki živijo v kompostnem kupu ali v njegovi okolici. Odločili so se tudi za pogozdovanje gozdnega roba ter v sodelovanju z gozdarji ugotavljali njegov pomen in vlogo za živa bitja. Biotsko pestrost so ugotavljali tudi tako, da so sodelujočim dijakom na začetku šolskega leta odmerili en kvadratni meter zemljišča, na katerem so morali potem opisati in prešteti posamezne rastlinske in živalske vrste v različnih letnih časih in podobno. Posamezne šole oziroma bolj raziskovalno usmerjeni učenci so se odločili za povsem specifične teme, kot je denimo ugotavljanje delovanja strupa pajkov iz okolice šole na ljudi ali denimo ugotavljanje prisotnosti nekaterih vrst netopirjev in popis njihovih kolonij in podobno.

Doseženi rezultati

Učenci in dijaki so vse svoje ugotovitve skrbno beležili in dokumentirali. Marsikje so iz zbranih podatkov in meritev napisali poročila, izdelali plakate, fotografirali, pripravili so predstavitev v Power Pointu in podobno. Svoje izsledke so potem objavili oziroma razstavili v ekokotičku, objavili so jih na spletnih straneh ali pa napisali prispevke za lokalne medije. Predvsem pa so se ob tem vsi zelo veliko naučili in pridobili nešteto praktičnih izkušenj o življenju v naravi, medsebojni povezanosti in soodvisnosti posameznih rastlinskih in živalskih združb ter o njihovem pomenu za človeka, čigar preživetje je močno odvisno od biotske pestrosti. Ta pa je žal prav zaradi delovanja človeka čedalje bolj ogrožena,

zato bi morali po njihovih izsledkih vsi skupaj bolj skrbeti za naravno okolje.

Tako učenci/dijaki kot tudi njihovi mentorji so bili z izvajanjem projekta zelo zadovoljni in ob tem poudarjajo, da bi morali imeti v okviru šolanja več možnosti za izkustveno učenje v naravi, saj imajo učenci in dijaki zelo velik interes in veliko motivacije za tako delo. Pri izvajanju projekta pridobijo veliko novih idej, ki jih želijo uresničiti, vendar jim zdajšnji način izobraževanja tega ne omogoča, zato mnogi pričakujejo, da bi prav Ekošola v prihodnje namenjala še več pozornosti takim in podobnim projektom.

Mi in naša preteklost za trajnostno prihodnost

Vodja projekta: Lili Vavžik

Število šol, ki so izvedle projekt in oddale poročila:

- 93 osnovnih šol
- 1 vrtec
- 2 domova

SKUPAJ: 96 ustanov in 9.726 otrok in učencev

Namen in cilji projekta

- ohranjanje krajinske in kulturno-etnografske pestrosti kraja,
- poznavanje kulturno-zgodovinskih znamenitosti svojega kraja,
- občutek pripadnosti,
- krepitev domovinske vzgoje,
- razvijanje vrednot in kompetenc,
- krepitev medgeneracijske povezanosti in multikulturalnosti.

Namenjen je pridobivanje občutka, da smo del zgodovine, da obstajamo kot narod in da nam je mar za preteklost naših dogodkov in ljudi.

Opis projekta

Narod lahko obstaja, se razvija, duhovno, tudi čustveno in miselno obstaja le, če vsak posameznik pozna tudi narodovo preteklost. To je nujno prepletati tudi v sedanost, kajti preteklost je izjemno bogastvo pomnikov in spomenikov, ki nas učijo in hkrati opozarjajo, da moramo do preteklosti ohraniti spoštljiv odnos.

Zatorej je izhodiščnih vsebin in tematik nešteto.

S pobudo, ki jo lahko dajo učitelji, zunanji sodelavci ali pa učenci, se pripravi načrtovanje, ki mora biti skupno. V začetni fazi je prav, da je izdelan osnutek samega projekta, pri katerem so vedno mogoči popravki in v katerem je mogoče s pomočjo akcijskih korakov videti tudi cilj naloge.

V samo izvajanje se vključujejo različni akterji, mnogotere metode iskanja informacij ter njihova obdelava.

Za sklepni del priporočam, da je predstavljen širšemu občinstvu.

Pristop

Z učenci spoznavamo, raziskujemo običaje, navade in tradicije posamezne pokrajine, kraja in njihovih ljudi. Z dosežki lahko obogatimo turistično ponudbo in razširimo spoznanja v vse pore kulturnega življenja krajanov, hkrati pa otroke in odrasle učimo in vzgajamo v spoštovanju do življenja in odgovornosti zanj.

Teme so lahko: običaji, šege in navade, tradicija kraja, kulturniki v našem kraju, pomembni kulturni in znanstveni dosežki v kraju.

Ponujene vsebine: otroške pesmi, igre na paši, poročni običaji na Slovenskem, arhitekturna dediščina kraja, arheološka najdišča, še pomnite ...

Učitelji, mentorji, so predstavljeno temo, vsebino ali cilj prenesli med učečo se populacijo, sodelavce, krajanje ter skupaj z njimi ustvarjali in poustvarjali.

Evalvacija dosežkov pa bi morala biti namenjena širši množici in bi jo morali posredovati številni mediji.

Nujen in potreben je temeljit pregled nastalih del, saj le tako lahko obogatimo, popravimo, spremenimo zastavljene cilje.

Med prispelimi pa je prav tako treba omeniti tiste, ki so v delo vgradili največ truda in s tem pokazali posebnost s projektom in njegovimi cilji.

Doseženi rezultati

Prispeli povzetki so rezultat temeljitega raziskovanja naše preteklosti. S tem dokazujejo, da zamisel o ohranjanju in poudarjanju našega obstoja veliko pripomore k prepoznavnosti Slovenije in njenega naroda.

Morda bo kdo ugovarjal, češ da so vsebine preveč sociološko obarvane in ne spadajo v kontekst ekoloških ciljev. »Ekološko« čiste ideje naroda so nujno potrebne, da sami sebe ne negiramo in ne nazadnje ne pomečemo med odpadke.

Pridobivanje občutka, da smo del zgodovine, da jo oblikujemo tudi danes in da jo bomo zapustili prihodnjim generacijam, občutek pripadnosti ne more biti zgolj enoletni projekt. To je stvar, ki mora biti vključena v vse in povsod, v letnih delovnih načrtih vsakega predmeta in vsake šole.

Podnebne spremembe

Vodja projekta: Evelina Katalinič

Število šol, ki so izvedle projekt in oddale poročila:

- 26 srednjih šol
- 2 dijaška domova

SKUPAJ: 28 ustanov, 1.392 dijakov in 88 profesorjev.

Namen in cilji projekta

- dijaki spoznajo lepote in vrednost okolja, v katerem živijo,
- dijaki ugotovijo, ali so podnebne spremembe večinoma naravnega ali antropogenega nastanka,
- dijaki so seznanjeni z najpomembnejšimi okoljskimi problemi in trendi lokalnega in globalnega okolja,
- dijaki izvedejo raziskave domačega okolja (anketa lokalnega prebivalstva o doživljanju podnebnih sprememb),
- dijaki usvajajo osnovna stališča in vrednote v prid trajnostnega razvoja,
- dijaki razumejo, da imajo njihova dejanja široke posledice in da so odgovorni za posledice.

Opis projekta

V okviru projekta je bilo ponujenih pet različnih tematik, in sicer: Podnebne spremembe mojega lokalnega okolja, Svet je lep, Povej naprej!, Vsi smo delček istega sveta in Stop. Večina sodelujočih srednjih šol se je odločila za projekt Svet je lep (14 šol), nato za Podnebne spremembe (šest šol) in štiri šole so se odločile za projekt Vsi smo delček sitega sveta in projekt Stop. V večini projektov je sodelovalo več učiteljev (tudi do osem). Uporabljene so bile zelo raznolike metode dela, od izdelave plakatov, predstavitev, izdelave videoposnetkov, zloženk, terenskega raziskovanja, sodelovanja z lokalnim okoljem, pisanje pesmi in esejev z okoljsko vsebino, medpredmetne povezave in izvedbe okroglih miz z aktivnim vključevanjem učencev.

Namen projekta Podnebne spremembe mojega lokalnega okolja je bil razvoj raziskovalnih spretnosti dijakov (lastno opažanje podnebnih sprememb) in povečanje sodelovanja šol z lokalnim okoljem (prebivalstvo, lokalne institucije: meteorološki zavodi, občine, krajevne skupnosti ...). Pri projektu Svet je lep je v ospredju razvoj kritičnega in ustvarjalnega mišljenja dijakov v smislu zagotavljanja trajnostnega in sonaravnega razvoja okolja, v katerem živijo.

Projekt Povej naprej spodbuja dijake k iskanju okoljskih izzivov lokalnega in globalnega okolja ter jih uči možnosti za informiranje oz. ozaveščanje ljudi o okoljski problematiki.

Projekt Stop spodbuja dijake k razmišljanju o možnostih reševanja in preprečevanja okoljske problematike ter jih nagovarja k podajanju ukrepov za rešitev okoljskih problemov.

Vse šole so dosegle pričakovane rezultate. Večina sodelujočih šol je priložila tudi učne priprave za izvedbo projekta Podnebne spremembe. Pohvalno je, da je večina

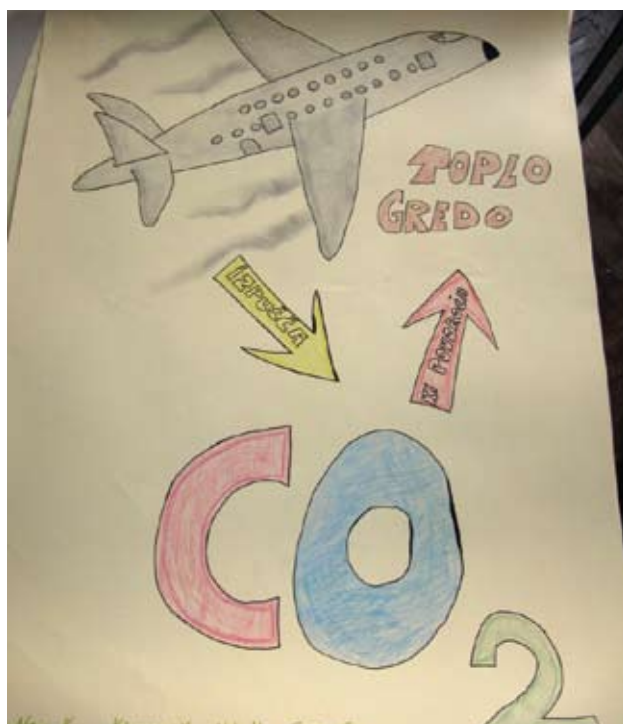

rezultatov uporabnih za druge šole, predvsem zloženke, filmi, pesmi in eseji. Mladi tako ozaveščajo drug drugega in poglobljajo znanje o okolju. Eden pomembnih zastavljenih rezultatov je sodelovanje z okoljem, ki ga je dosegla večina šol, in sicer so šole sodelovale z občinami, premogovniki,

industrijo, agencijo ARSO, meteorološkimi zavodi, ekomuzeji in dobrotelnimi organizacijami (Karitas).

Učitelji in dijaki so bili zadovoljni z izvedenimi projekti ter samimi rezultati, saj je iz njih razvidna velika življenjska uporabnost znanja.

Projekt Stop (Biotehniška šola Maribor)

Projekt Stop (Biotehniška šola Maribor)

Projekt Svet je lep (ŠC Novo mesto, Srednja strojna šola)

Revščina po svetu in pri nas

Vodja projekta: Franci Dovč

Število šol, ki so izvedle projekt in oddale poročila:

- 92 osnovnih šol
- 22 srednjih šol

SKUPAJ: 114 ustanov, 25.081 učencev in dijakov, 1.931 učiteljev

Namen in cilji projekta

- spoznavati revščino v sodobnem svetu in v domačem okolju,
- iskanje rešitev za odpravo revščine,
- ozaveščanje ekošolarjev in njihovih staršev ter drugih o problemih revščine,
- razvijanje solidarnosti, sočutja in pomoči med ekošolarji,
- zbiranje pomoči,
- organizacija različnih dobrodelnih prireditev (koncerti, zbiralne akcije, tekmovanja itd. z namenom opozarjati vrstnike in druge o problemih revščine v domačem kraju in zbiranje pomoči,
- zbiranje in pošiljanje semen kot pomoč pri samooskrbi v nekaterih najrevnejših državah.

Opis projekta

V okviru projekta so ekošole lahko izbirale med naslednjimi aktivnostmi, pri čemer je morala vsaka šola, ki je v LDN izbrala projekt Revščina v svetu in pri nas, izvesti vsaj tri aktivnosti po lastnem izboru. Na voljo so imeli naslednje aktivnosti:

1. zbiranje semen in pošiljanje v nekatere najbolj revne predele sveta,
2. organizacija dobrodelnih in humanitarnih prireditev (koncerti, športna tekmovanja, zbiralne akcije in podobno),
3. dopisovanje z vrstniki iz nekaterih najrevnejših afriških držav,
4. obisk in sodelovanje s humanitarnimi organizacijami,
5. zbiranje pomoči (obleka, šolske potrebščine, denar itd.),
6. organizacija in izvedba šolskih natečajev (eseji, pesmi, slogani, likovni, fotonatečaji, filmsko ustvarjanje) na temo revščine,
7. Ustvarjam in pomagam (sodelovanje z ZPMS Ljubljana Moste - Polje),
8. aktivnosti po izboru posameznih ekošol.

Doseženi rezultati

V projektu Revščina po svetu in pri nas je sodelovalo 114 ekošol, od tega 92 osnovnih in 22 srednjih. Vsaka šola je morala izmed navedenih aktivnosti izbrati tri. Kot je razvidno iz tabele, se jih je tako med osnovnimi kot tudi med srednjimi največ odločilo za zbiranje pomoči (obleka, obutev, šolske potrebščine, denar in podobno). Druga najbolj

množična aktivnost je bila organizacija dobredelnih in humanitarnih prireditev. Na tretjem mestu je bil obisk oziroma sodelovanje z različnimi humanitarnimi organizacijami (Karitas, Rdeči križ, Unicef, Rdeči noski in podobno). Veliko ekošol se je odločilo tudi za izvedbo najrazličnejših aktivnosti po lastni izbiri (zbiranje zamaškov, zbiranje starega papirja, prodaja spominkov in drugih stvari), pri čemer so z zbranim denarjem pomagali posameznim učencem/dijakom pri nakupu invalidskih vozičkov, računalnikov, zbirali so pomoč za revne družine in podobno).

Kot lahko razberemo iz poročil, so pri posameznih aktivnostih sodelovali posamezni učenci ali posamezni razredi na posameznih šolah. Zelo spodbudno pa je, da so se kar na 16 osnovnih in na treh srednjih šolah odločili, da so pri posamezni aktivnosti sodelovali celotni šolski kolektivi (dobredelne prireditve, šolski natečajji, zbiranje pomoči in podobno).

Udeležba šol glede na različne aktivnosti

Aktivnost	OSNOVNE ŠOLE	SREDNJE ŠOLE
1. Zbiranje semen*	18	6
2. Organizacija dobrod. in humanit. prireditev	68	12
3. Dopisovanje z vrstniki iz revnih držav	23	3
4. Obisk in sod. S humanit. org.	61	9
5. Zbiranje pomoči	80	17
6. Organizacija šolskih natečajev	24	7
7. Ustvarjam in pomagam	18	1
8. Aktivnosti po izbiri	40	5

Ekošolarji so v sodelovanju z nevladno organizacijo Sloge zbirali najrazličnejša semena in jih sami oziroma prek Sloge pošiljali v najrazličnejše revne dežele sveta in tako prejemnikom omogočili, da si sami pridelujejo hrano.

V sodelovanju z ZPMS Ljubljana Moste - Polje smo v letošnjem šolskem letu izvedli posebno humanitarno akcijo. Tudi jaz lahko pomagam, v okviru katere so posamezne ekošole izdelovale najrazličnejše izdelke - darilca, ki jih je ZPMS nato kot zahvalo podarila svojim donatorjem. Ekošole pa so v »zameno« poslale sezname 108 otrok, ki jim je ZPMS omogočila brezplačno letovanje oziroma financirala druge aktivnosti iz njihovega programa.

Sklep

Iz poročil je razvidno, da so se šole z zanimanjem vključevale v najrazličnejše aktivnosti, ki so jih imele na voljo. Prav zaradi pestre izbire aktivnosti je lahko prav vsaka ekošola z lahkoto izbrala vsaj tri, ki so jih potem izvajali med letom. Vse izbrane aktivnosti so v večini primerov izvedli zelo dobro in se ob tem tudi veliko naučili in seveda tudi zabavali, mnogokrat pa tudi zamislili, saj revščina ni tema, s katero bi se pogosto soočali v šolskih klopeh. Žal pa tako ni bilo pri dopisovanju z vrstniki iz revnih držav. V sodelovanju z Misijonskim središčem Slovenije smo namreč ekošolam že pred nekaj leti posredovali več kot 40 naslovov šol iz sedmih afriških držav. Slovenski učenci in dijaki so zelo težko pričakovali njihove odgovore, a je bilo, žal, bolj malo takih, ki so dočakali odgovore. Nekatere šole tako še vedno pričakujejo, da bodo prejele odgovore, a je odziv zelo slab, zato bi si na šolah želeli nove naslove, ki jih je težko dobiti. Nekatere ekošole so tudi same navezale stike s šolami po svetu in poleg dopisovanja zbirajo najrazličnejšo pomoč. Pri tem so se posebno izkazali učenci višjih razredov OŠ Turnišče, ki so se odločili za botrstvo za neko OŠ v Braziliji. Učenci tako vsak mesec od svoje žepnine prispevajo po en evro. Z denarjem tako omogočajo šolanje enemu razredu otrok v Braziliji. Učenci in učitelji I. OŠ Žalec, POS Ponikva, so se med številnimi drugimi aktivnostmi odločili, da so prek spletne strani oddali odtise dlani in tako prispevali svoj delež pri zbiranju denarja, ki ga je donirala Nivea od prodaje svojih izdelkov.

Posebej so se vključene ekošole izkazale pri organizaciji najrazličnejših dobredelnih prireditev, ki so jih organizirale v tem šolskem letu. Take akcije so po prepričanju mentorjev pomembne tako za šolo kot tudi za učence in dijake, saj s tem krepijo socialni čut, širijo pozitivne vrednote, strpnost, solidarnost tako med sošolci in v družbi na splošno.

Projekt je naletel na pozitiven odziv pri ekošolarjih, učiteljih in tudi pri starših, zato mnogi pričakujejo, da se bo nadaljeval tudi v prihodnje. Odziv je bil še zlasti presenetljiv na nekaterih srednjih šolah, kjer so se dijaki proti pričakovanju profesorjev zelo živeli v projekt in izvedli številne aktivnosti v šoli in tudi zunaj nje. Zaradi pestre izbire in precejšnje fleksibilnosti glede časovne izvedbe so se ekošolarji lahko vključevali v najrazličnejše aktivnosti. Poleg učencev in dijakov so se v projekt aktivno vključevali tudi starši. Največja dodana vrednost projekta je v tem, da so se kar v 19 ekošolah v različne aktivnosti vključili prav vsi ekošolarji, njihovi učitelji in marsikje tudi starši.

Ekobranje za ekoživljenje

Vodja projekta: Dunja Dolinšek

Število šol, ki so izvedle projekt in oddale poročila:

- 269 osnovnih šol
- 102 vrtca
- 15 srednjih šol
- 3 domovi

SKUPAJ: 389 ustanov, 43.575 otrok, učencev in dijakov, 3.064 učiteljev in vzgojiteljev

Namen in cilji projekta

- krepiti ekološko zavest s pomočjo knjige,
- spodbujati otroke in učence k branju tovrstne literature z ekološko tematiko in s tem prispevati k razvoju okoljskega izobraževanja ekošol,
- s pomočjo ekološke literature razvijati individualno kreativno mišljenje, se aktivno vključevati v okolje,
- medpredmetno povezovanje znanja in izmenjava izkušenj,
- izvajati aktivnosti z ekološkimi vsebinami in ustvarjati izdelke.

Opis projekta

Za uspešno izveden projekt so predšolski otroci s pomočjo vzgojiteljev morali prebrati najmanj dve knjigi, učenci druge in tretje triade eno knjigo z ekološko vsebino ter prebrati članek iz časopisa oz. revije. Dijaki so prebrali po eno knjigo, te pa so potem na različne načine predstavili drugim dijakom.

Mentorji v OŠ so vsebine knjig z okoljsko tematiko, ki jih imajo v knjižnicah, na podlagi seznama priporočenih knjig predstavili otrokom, ki so jih prebrali. Posamezne predstavitve so izvajali v okviru podaljšanega bivanja, pri urah razredne skupnosti ter dodatnem pouku slovenščine. Ker vrtci in šole projekt izvajajo že vrsto let (glede na čas vključenosti v ekošolo), so si izbrali različne vsebine. Najpogosteje so prebirali knjige, ki pripovedujejo o naravi in življenju živali in rastlin, in knjige o onesnaženju naše narave.

Doseženi rezultati

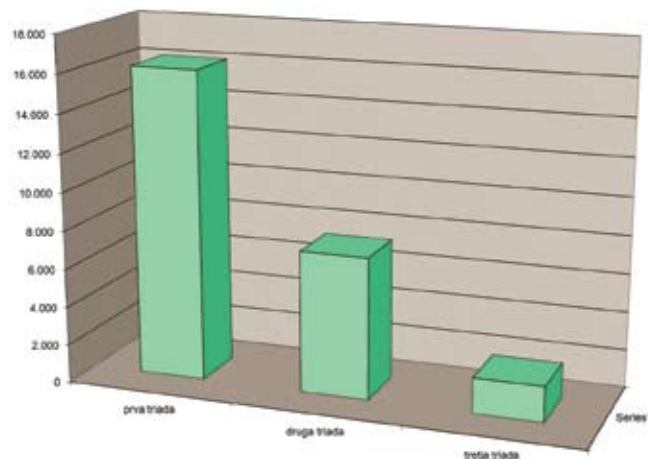
V projektu Ekološko branje je sodelovalo skupaj 386 ustanov (269 osnovnih, 15 srednjih šol, 102 vrtca in trije domovi CŠOD). V projekt je bilo vključenih 43.575 udeležencev, in sicer 13.169 otrok, 30.041 učencev in 365 dijakov ter skupaj 3.064 profesorjev, učiteljev in mentorjev.

Uspešno je končalo ekobranje in prejelo pohvalo 38.175 udeležencev, in sicer 12.547 otrok, 25.393 učencev in 235 dijakov. Največ osnovnošolcev je uspešno opravilo nalogo v prvi triadi - 16.154, drugi triadi 7.385 in tretji triadi 1.854 učencev.

Spoznali so, da je voda pomembna za vsako živo bitje, da je z njo treba varčevati in da ima več agregatnih stanj. Otroci so na prijeten način spoznali, kako ravnati, da bo narava ostala čim dlje čista, urejena in da bodo ostala zdrava vsa živa bitja. Razvijali so si različne sposobnosti, spretnosti in izkušnje, npr. ustrezno ločevanje odpadkov, varčevanje

Število učencev, ki so opravili projekt EKO BRANJE ZA EKO ŽIVLJENJE

z vodo, energijo, odpadnim papirjem in s tem ohranjanje dreves, spoštovanje drugačnosti, brezpogojno iskreno prijateljstvo ... Iz naravnih materialov so naredili veliko izdelkov, ki so jih razstavili v ekokotičkih, naredili svoje eko-knjige, risali risbe, naredili izdelek iz odpadkov, naravnih materialov ...

Otroci so se radi pogovarjali o temah, ki niso obravnavale le odnosa do narave, temveč tudi do živali in do samega sebe. Veliko so se pogovarjali o naravi, o odpadkih, ločevanju odpadkov in učitelji so se predvsem trudili, da bi se učenci zavedali pomena ohranitve našega okolja čistega in zdravega ter povečali prostor ekološke misli, ki je v današnjem času nujno potreben. Na podlagi vsebine knjig so obdelali različna področja: narava, družba, slovenščina (pogovor – bogatenje besednega zaklada), likovno področje (risanje, slikanje na obravnavano temo, izdelava živali, raznih izdelkov), ples, glasba (poslušanje, petje), dramatizacija, izdelava plakatov, zbiranje misli, mnenj oz. obnov knjig. Učenci druge in tretje triade so poiskali na internetnih straneh strokovne članke, potem pa se pogovorili o prebranih vsebinah. Najpogostejše vsebine, ki so jih obravnavali, so bili odpadki, zakaj reciklirati odpadni papir, ločevanje odpadkov, življenje brez vode.

Iz literature so se otroci skupaj z vzgojiteljicami seznanjali z vsakodnevnimi opravili, ki se tičejo njih samih in njihovega bližnjega okolja. Starši in otroci so z velikim zanimanjem pristopili k projektu in prebirali knjige z ekološko vsebino. Otroci so krepili pozitiven odnos do žive in nežive narave, razvijali spoznanja, da so za okolje odgovorni vsi skupaj in vsak posebej.

Branje slikanic, povezanih z ekološko vsebino, je potekalo skozi vse šolsko leto, otroci so knjige odnesli v »ekona-hrbtniku« domov in so jih brali skupaj s starši, ali pa so jih prebrali v vrtcu in doma povedali vsebino staršem.

Dijaki so izvajali projekt v okviru bralnega kluba, ekokrožka, ki jih imajo na nekaterih SŠ. Najpogostejše vsebine, ki so jih prebirali in predstavili v obliki esejev, predstavitev Power Point, plakatov, govornih vaj, so bile ekološko kmetijstvo, energija in varčevanje z energijo (vetrne elektrarne), podnebne spremembe, ogrožene živalske vrste, revščina, drugačnost, socialna izključenost. Strinjali so se, da je zaradi različnih vzrokov socialno izključenih čedalje več ljudi, z izključenostjo pa se njihove težave še povečujejo. Ljudje se znajdejo v začaranem krogu, iz katerega ne najdejo rešitve. Čeprav na drugačnost velikokrat gledamo negativno, le-ta ni vedno slaba. Ugotovili so, da je bolje poslušati svoje srce

in slediti svojim ciljem, tudi če naše želje izstopajo iz povprečja, kajti če bomo znali sami ceniti svoje delo, ga bodo sčasoma sprejeli tudi drugi.

Sklep

Na podlagi poročil ugotavljamo, da so knjige z okoljsko tematiko pripomogle k večji okoljski ozaveščenosti učencev, dijakov in otrok v vrtcih. Dodana vrednost so tudi najrazličnejše aktivnosti, ki so jih izvajali pod vodstvom učiteljev (pogovori, razne predstavitve, natečaji in podobno), saj so imeli ekošolarji ob tem priložnost, da poleg prebranih knjig tudi sami izrazijo svoje mnenje, izkušnje in poglede na prebrano literaturo in svoj odnos do narave in okolja, v katerem živijo. Glede na to, da so okoljske teme čedalje pomembnejše za naše vsakdanje preživetje, bi morali v prihodnje med ekošolarji še bolj spodbujati tovrstno branje in druge aktivnosti, s katerimi bomo še bolj krepili okoljsko zavest med mladimi in jih tako usmerjali k trajnostnemu načinu razmišljanja in delovanja.

Otroci, starši, učenci in dijaki so s projektom zelo zadovoljni in ga bodo izvajali tudi prihodnje šolsko leto. Vsebine si ne želijo spreminjati, ampak nadgrajevati. Projekt Ekobranje za ekoživljenje je eden zelo dobro izbranih projektov, ker zajema delo z otroki ob slikanici, ki je vsakemu otroku velika motivacija za aktivnost. Gradi pozitivne medsebojne odnose, spoštljiv odnos do ljudi, narave in živali. Predšolski otroci si prek zgodb zapomnijo veliko več kot prek pogovorov.

Želja mentorjev je, da bi izbrane knjige z ekološko vsebino bolj vključevali v pouk (medpredmetno povezovanje) zaradi lažje izvedbe. Želijo si še večjega nabora priporočene literature in morda celo kakšne knjige, ki bi jo dobili v dar.

Na predmetni stopnji so čedalje hujše težave z branjem. Vedno manj učencev bere in zato jih je vedno manj zainteresiranih, da pridobijo bralno značko. Zato je smiselno bralno značko ponekod vključiti v pouk (pri različnih predmetih) in s tem pritegniti učence.

Za uspešno opravljeno ekobranje si želijo že natiskana potrdila, da se vsa ekološka vsebina vključi v redno branje oz. učni načrt.

Za večjo motivacijo smo letos uvedli ekobralni zvezek, v katerega so učenci ilustrirali prebrane knjige, zapisovali svoja občutja ob branju, vtise in obnove. Bilo je učinkovito.

Šolska VRTilnica

Vodja projekta: Mirjana Jesenek Mori

Število šol, ki so izvedle projekt in oddala poročila:

- 55 osnovnih šol, 2.697 učencev in 349 učiteljev

Namen in cilji projekta

Šolski vrt kot sestavni del šolskega dvorišča odpira velike možnosti za izvajanje različnih oblik aktivnosti v okviru rednega pouka: pouk v naravi, organizacija zunajšolskih aktivnosti, koristno preživljanje prostega časa, usvajanje novih znanj, in to vse v zdravem okolju.

Šolski vrtovi lahko postanejo prostor za pridobivanje novih znanj, veščin in navad.

Šolski vrtovi so tudi prostor za redno vzgojno-izobraževalno delo kot eden temeljev vzgojnega izobraževanja. Aktivnost učenca je, da dela sam, razume, zakaj dela, ne da je samo pasivni opazovalec. Katere so možnosti oblik dela in aktivnosti v šolskih vrtovih? Eksperimenti, praktična dela, različne oblike samostojnega učenja, delo v skupinah ...

Šolski vrtovi so lahko čudovit način uporabe šolskega dvorišča kot učilnice. Z njimi lahko povežemo učence z naravo, ki je glavni vir njihove prehrane, jih naučimo osnov vrtnarjenja in spretnosti ter znanja. Pomenijo interdisciplinarni pristop več predmetov: matematike, naravoslovja, umetnosti in športne vzgoje. S šolskimi vrtovi lahko dosežemo več izobraževalnih ciljev, vključno z vzgajanjem učencev za družbeno odgovornost do okolja.

V okviru šolskih vrtov se izkazuje interes otrok za ekološko vzgojo.

Izkušnje številnih držav dokazujejo, da je veliko učnih ciljev rednega vzgojno-izobraževalnega dela mogoče kakovostno povezati s šolskimi vrtovi, ker so lahko prav šolski vrtovi poseben kraj za praktično preverjanje usvojenega teoretičnega znanja in spoznavanje novih stvari prek poskusov, eksperimentiranja, raziskovanja in preučevanja konkretno v naravi ...

Cilji in prednosti šolskih vrtov

1. Učenci se navajajo na potrpežljivost, sodelovanje, timsko delo, pridobivajo nova znanja in spretnosti.
2. Učenci pridobijo nove spretnosti in znanja, ki so ključnega pomena za učinkovit trajnostni razvoj 21. stoletja.
3. Šolski vrt ponuja različne oblike in načine učenja.
4. Učenci preživijo več prostega časa v naravi.
5. Okolica šol in razredi bodo lepši, lepo urejeni.

Opis projekta

Doseženi rezultati

Glede na to, da je bil projekt dodan med prostovoljne aktivnosti pri uresničevanju letnega načrta za pridobitev zelene zastave, se je v šolskem letu 2010/2011 prijavilo kar 55 osnovnih šol. Šole so uspešno urejale svoje večje ali manjše vrtičke: ureditev in zasaditev terapevtskega vrta, urejanje cvetličnih gredic, ureditev zeliščnih vrtov, pica vrt, urejanje sadovnjakov, zelenjavni vrtovi ...

Sredi leta se je projektu radodarno pridružila Seminarska Ljubljana, ki je sodelujočim šolam podarila pakete semen, ki so jih lahko učenci skupaj s svojimi mentorji posejali na svoje vrtove.

Vrtci, srednje šole, osnovne šole in CŠOD domovi naj bi bili prostor za učenje, življenje in nabiranje izkušenj. Učencem je treba zagotoviti, da si pridobijo uporabna znanja na podlagi izkušenj, s pomočjo raziskovanja, izvajanja poskusov ter pridobivanja praktičnih znanj.

Šolski vrt ima izjemno vzgojno noto, če je dobro omišljen, estetsko urejen ter organizacijsko in tehnično dobro postavljen.

Ob koncu šolskega leta bomo izbrali tri najboljše vrtove in jih primerno nagradili. Nagrade bo prispevala Seminarska Ljubljana. Sama si zelo želim, da bi nagrade podelili na konferenci Ekošole v jesenskem terminu (september, oktober).

Sklep

Projekt Šolska VRTilnica je vnesel v slovenske šole nekaj novega, svežega. Šolski vrtove so namreč dinamično okolje, ki je dragocen izobraževalni vir in zelo pomemben izobraževalni pripomoček. Šolski vrtove namreč omogočajo bogato, interdisciplinarno spoznavanje okolja oz. narave, ki nas obdaja.

Učenci so pokazali pozitiven pristop in odnos do vzgoje. Vrt in njiva imata pomirjajoč učinek, učenci so bolj umirjeni in veseli. Vsaka vzgojena rastlina je prinesla posebno zadovoljstvo in veselje, učenci pa so o delu na vrtu, vzgoji rastlin in pridelkov pripovedovali tudi drugim, ki v projektu niso bili aktivni.

Ekokviz 2010/2011 za osnovne šole

Vodja projekta: Franci Dovč

Število šol, ki so izvedle projekt:

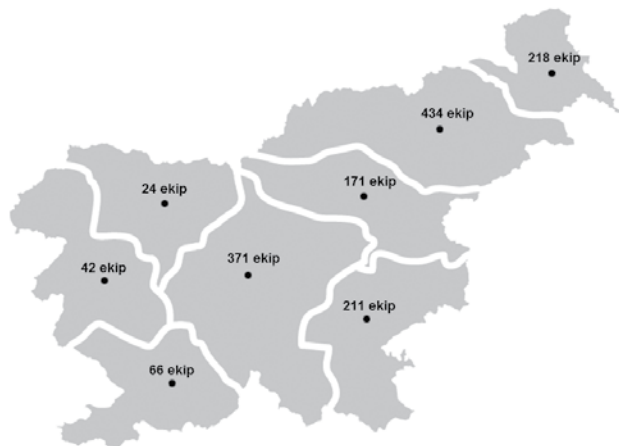
- 170 osnovnih šol
- 3768 učencev
- 177 mentorjev

Opis projekta

Ekokviz je ekipno tekmovanje v ekoznanju za šeste, sedme in osme razrede osnovnih šol. V organizaciji slovenske Ekošole poteka že od šolskega leta 2001/2002, od šolskega leta 2008/2009 pa **skoraj v celoti po spletu**. Pobudo za prenos Ekokviza na splet je dal Telekom Slovenija, ki se je v šolskem letu 2008/2009 kot partner pri njegovi organizaciji in izvedbi pridružil nacionalnemu programu Ekošola.

V šolskem letu 2010/2011 smo za tekmovanje v ekoznanju izbrali tri aktualne teme, in sicer: Biotsko raznovrstnost (za šeste razrede), Podnebne spremembe (za sedme razrede) in Učinkovito rabo energije (za osme razrede). Za tako različne teme se nismo odločili čisto po naključju, ampak smo z izborom želeli poudariti tri področja, ki so vsako na svoj način povezana z našim vsakdanjim življenjem in od katerih je v marsičem odvisno naše preživetje na planetu Zemlja. V šolskih programih omenjenim temam namenjajo premalo pozornosti, zato smo interaktivno gradivo zasnovali tako, da ga bodo učitelji, učenci in tudi njihovi starši lahko s pridom uporabljali tudi v prihodnje.

Na letošnjem Ekokvizu se je na šolskih tekmovanjih pomerilo 1252 ekip (3768 učencev) s 170 osnovnih šol iz vse Slovenije. Največ ekip je bilo prijavljenih iz Osrednjeslovenske regije (glej zemljevid).

Zastopanost ekip po regijah na šolskih tekmovanjih

Na državnem tekmovanju, ki se je odvijalo 20. aprila 2011 v Festivalni dvorani v Ljubljani, se je za državnega prvaka pomerilo 12 ekip (dve ekipi OŠ Martina Krpana iz Ljubljane, dve ekipi OŠ Benedikt in po ena ekipa OŠ Lovrenc na Pohorju, I. OŠ Murska Sobota, OŠ Antona Aškercarja Rimske Toplice, OŠ Polzela, OŠ Križe, OŠ Šturje Ajdovščina, OŠ Antona Šibelja Stjenka Komen in OŠ Vavta vas), zmago pa je slavila ekipa Dolgopoljci z OŠ Šturje Ajdovščina. Drugo mesto je osvojila ekipa Besni biologi z OŠ Martina Krpana v Ljubljani, tretja pa je bila ekipa Ekoasi s I. OŠ Murska Sobota.

Sklep

Soorganizator Ekokviza Telekom Slovenije, ki že tretje leto omogoča organizacijo in izvedbo Ekokviza po spletu, je zmagovalnim šolam tudi letos namenil ekodonacije v skupni vrednosti 10.000 evrov. Šole bodo podarjeno porabile za naložbe, s katerimi bodo še bolj prijazne do okolja.

Tudi po končanem letošnjem Ekokvizu ocenjujemo, da partnerstvo s Telekomom pri izvedbi in prenosu ekokviza na splet v naš program prinaša izjemno velik napredek tako v organizacijskem kot tudi v vsebinskem delu, saj s pomočjo sodobnih spletnih aplikacij učencem osnovnih šol in njihovim učiteljem lahko ponudimo veliko pestrejšje vsebine, podprte s sodobnimi spletnimi orodji. S prenosom na splet smo precej pripomogli tudi k varovanju okolja in varčevanju z naravnimi viri, saj smo organizatorji in ekošole s tem prihranili velike količine papirja.

Ekokviz 2010/2011 za srednje šole

Vodja projekta: Lea Janežič

Število srednjih šol, ki so izvedle projekt:

- 24 srednjih šol
- 1151 dijakov
- 40 mentorjev

Opis projekta

Ekokviz za srednje šole je v šolskem letu 2010/2011 že osmič združeval dijake, učitelje, posredno pa tudi starše in lokalno skupnost v spoznavanju problemov trajnostnega razvoja z iskanjem vizij za lepši jutri. Z Ekokvizom za srednje šole smo želeli srednješolcem pa tudi njihovim učiteljem in staršem predstaviti zavidanja vredno rastlinsko in živalsko pestrost, ki je še ohranjena v Sloveniji, jih spodbujati k ohranjanju tega bogastva, razmišljanju o svojih dejanjih in kako le-ta vplivajo na podnebne spremembe, seznaniti jih z učinkovito rabo energije in alternativnimi viri, ki so zastoj, ter ohranjanjem naravnega okolja na splošno.

Predvsem pa smo želeli, da bi čim več srednješolcev s pomočjo zbranih gradiv pridobilo veliko novega znanja in začelo razmišljati tudi o priložnostih, ki jih njim ali njihovim najbližjim v domačem kraju oziroma v širšem okolju ponuja narava, če ji znamo prisluhniti.

Za tekmovanje v ekoznanju smo izbrali tri aktualne teme, in sicer: biotsko pestrost, podnebne spremembe in energijo.

V okviru biotske pestrosti so se dijaki seznanili s podatki o tem, koliko živalskih in rastlinskih vrst je že izginilo zaradi človekove dejavnosti, kar je zastrašujoče, skrb zbudajoče pa so tudi posledice, ki nastajajo zaradi izgubljanja biotske raznovrstnosti. Te posledice bodo gotovo prizadele tudi človeka, torej vrsto, ki je vzpostavila dominanco nad naravo, pozablja pa, da je sama del narave. V zgodovini življenja na Zemlji so zaradi takšnih ali drugačnih razlogov izginile številne vrste, ki pa jih je narava vedno znala nadomestiti. Prenesla in nadomestila bo tudi tiste, ki jih povzroča človek, gotovo pa je, da bo človeška vrsta ogrožena, če se bo biotska raznovrstnost, ki je omogočila človekovo življenje, izgubljala s tako hitrimi koraki. Predstavljeni so bili domači in tuji problemi izgubljanja naravne pestrosti.

V okviru podnebnih sprememb so se dijaki lahko seznanili s pojmom globalno segrevanje in podnebne spremembe, spoznali so, kakšno bi bilo podnebje brez toplogrednih plinov in kateri so najpomembnejši viri toplogrednih plinov. Spodbuditi smo želeli dijake k razmišljanju, kako podnebne spremembe vplivajo oziroma bodo vplivale na posameznika. Vsak izmed nas ima možnost vplivati na emisije, ne da bi se s tem poslabšala kakovost našega življenja. Vsak izmed nas lahko naredi majhne spremembe, ki so v gradivu predstavljene s sporočilom: »ZNIŽUJ. UGAŠAJ. RECIKLIRAJ. HODI.«

V poglavju Energija smo dijake seznanili z izvorom energije na Zemlji, preskrbo človeštva z energijo od predindustrijske dobe pa do danes. Predstavljena so bila fosilna goriva od izvora do uporabe ter jedrska energija. Opisani so obnovljivi viri energije in tehnične možnosti izkoriščanja energije vode, sonca, vetra, biomase in geotermalne energije.

Državno tekmovanje je bilo izvedeno 6. aprila 2011 na Biotehniški srednji šoli Maribor.

Sodelovali so najbolje uvrščeni dijaki 23 zavodov, torej 125 dijakinj oziroma dijakov.

Ti so tekmovali **posamično v treh kategorijah:**

- srednje poklicno izobraževanje: 32 dijakov,
- srednje strokovno in poklicno-tehnično izobraževanje: 61 dijakov,
- gimnazije: 32 dijakov.

Dijaki so reševali naloge različnih tipov – test na treh ravneh izobraževanja (SPI, SSI in PTI ter strokovne in splošne GIMNAZIJE). Tekmovali so pod šifro. Dosegli so lahko največ 30 točk. Dodatno, 31. vprašanje je ocenjevala strokovna komisija predstavnikov Ekošole, če so dijaki dosegli enako število točk. Dodatno vprašanje se je razlikovalo glede na raven izobraževanja.

Zmagovalci po posameznih kategorijah so bili: srednje poklicno izobraževanje Uroš Krajničič, srednje strokovno in poklicno-tehnično izobraževanje Ida Simončič (oba iz Dijaškega doma Drava), strokovne in splošne gimnazije Domen Češarek (Gimnazija Kočevje).

Sklep

Z letošnjo vsebino so dijaki pridobili poglobljeno znanje posameznih tem s treh ključnih področij varstva okolja. To znanje se prepleta z drugimi okoljskimi dejavniki, ki jih izvajajo v srednjih šolah. S povezovanjem učnih vsebin in s projekti, kot je ekokviz, pa srednješolcem ponujamo celovito izobraževanje za okolju prijazen način življenja. Še posebno je pomembno, da tako pridobljeno znanje in navade dijaki prenesejo med starše in v lokalno okolje, s čimer jih opozarjajo, da mora biti skrb za okolje del našega razmišljanja in življenja.

Sejem Altermed

Vodja projekta: Sonja Uršič

Število ustanov, ki so sodelovale v projektu:

- 54 OŠ
- 18 vrtcev
- 7 SŠ

SKUPAJ: 79 ustanov, 260 učencev in dijakov

Slovenski ekošolarji so letos že šestič zapored svoje aktivnosti predstavili v Celju na Sejmu Altermed, ki je bil odprt od 18. do 21. marca. Na 200 kvadratnih metrov velikem razstavnem prostoru so šole, vrtci in srednje šole prikazali ekodejavnosti, ki se odvijajo v tekočem šolskem letu. S poskusnjami zdrave hrane, ekološkimi delavnicami, modnimi revijami, recitali dramskimi in glasbenimi nastopi so popestrili dogajanje na sejmu.

Skupaj se je na sejmu predstavilo 79 ustanov (54 osnovnih in podružničnih šol, 18 vrtcev in sedem srednjih šol). Osrednja tema letošnjih predstavitev je bila »ZDRAVO ŽIVLJENJE«. Poleg predstavitev na stojnicah so slovenski ekošolarji v času sejma za obiskovalce pripravili številne delavnice, povezane z zdravim načinom življenja, kako iz odpadkov pripravimo modno revijo, izdelavo ekohiše, ekolutk, ekooblek, recikliranje, dramske nastope in izdelke naravne kozmetike. Srednje šole so se predstavile z alternativnimi viri energije, modulom Ekosistemi (izvajanje dejavnosti v prostoru in ekoremediacije) ter modul za Ekološko kmetovanje, varčno rabo energije, rekreacije in globalnega segrevanja.

Na demonstracijskem odru pa so obiskovalci v živo spremljali pripravo različnih jedi iz posameznih slovenskih pokrajin, ki so jih obiskovalci lahko tudi pokusili.

Na sejmu je sodelovalo 260 učencev in dijakov ter 220 mentorjev.

Po Kekčevih stopinjah do znanja

Nagradni natečaj likovnega in literarnega ustvarjanja

Vodja projekta: Milena Pollak

Število vrtcev in šol,
ki so sodelovali v projektu:

- 71 šol
- 41 vrtcev

SKUPAJ: 112 ustanov, 628 izdelkov

Namen in cilji projekta

- opazovanje gorskega sveta,
- prepoznavanje razlik gorskega sveta – prepoznavanje razlik v živilih (mleko, maslo, sir), prst,
- prepoznavanje drevesnih in grmovnih vrst gorskega sveta,
- opazovanje pojavov (mavrica, dež, nevihta),
- zanimanje za neokrnjeno naravo,
- spoznavanje značilnosti gorskega sveta,
- opazovanje gorskih cvetlic.

Opis projekta

Cilj naravoslovnega tabora so aktivnosti, pri katerih je otrok v neposrednem naravnem okolju in pri svojem raziskovalnem delu aktiven ter spontano pridobiva znanja, ki so plod raziskovalne svobode. V tridnevnem naravoslovno–raziskovalnem taboru so nakazane možnosti samostojne aktivnosti, usmerjene aktivnosti in skupinske aktivnosti otrok v sodelovanju z vzgojitelji in sodelavci – gozdar, gorski reševalec ...

Vsi poznamo Kekca, njegovo ljubezen do narave, živali in ljudi, njegov pogum in željo, da pomaga drugim in verjame, da vedno zmaga dobro.

Na Srednjem Vrhu nad Gozdom - Martuljkom na 960 metrih nadmorske višine, stoji ekohiša Kekec. To okolje je naravna zakladnica raziskovalnih vsebin, ki pri otroku in odraslih vpliva na njihovo opazovanje. V tem okolju otrokova dejavnost temelji na opazovanju, ki je temelj raziskovalne dejavnosti, nanašajočih se na raziskovanje gorskega in živalskega sveta.

V nagradnem natečaju likovnega in literarnega ustvarjanja za vrtnice in prvo triletje OŠ je sodelovalo 112 ustanov, ki so poslale 628 izdelkov: 516 risbic, 65 pesmic in 47 spisov na temo »Po Kekčevih stopinjah do znanja«.

Nagrajenci v treh kategorijah:

- RISBA VRTEC - **Vrtec Galjevica, Enota Orlova**
- RISBA ŠOLA – **OŠ Draga Kobala Maribor**
- ZGODBA ŠOLA – **OŠ Bakovci**
- PESEM ŠOLA – **OŠ Venclja Perka Domžale**

Henkel Slovenija in Mercator sta omogočila tridnevne tabore v Ekohiši Kekec v Srednjem Vrhu, kjer so otroci v neposrednem naravnem okolju v neokrnjeni naravi raziskovali

in bili aktivni. Spontano so pridobivali znanja, ki so plod raziskovalne svobode, v sodelovanju z učiteljicami, vzgojiteljicami in zunanjimi sodelavci, ki so vsak po svoje dali otrokom nakazane možnosti samostojne aktivnosti. Otroci so na taboru opazovali, spoznavali naravo v gozdu, na jasi, pašniku, v potočku in življenje na visokogorski kmetiji. Na taboru so sodelovali Viki Grošelj, gozdar Kostja Jerovšek in gorski reševalec Jure Jeršin z lavinskim psom. Ob koncu tabora so vsi udeleženci prejeli Kekčeve klobuke za spomin na nepozabno doživetje.

In takole so zapisali učenci OŠ Venclja Perka: »Hvala, ker ste nam razkazali čarobnosti Srednjega Vrha in nas vodili na sprehode. Imeli smo se zelo lepo. Upamo, da bomo lahko še prišli.«

Nagradni natečaj

Fotostrip za mojo reko

Vodja projekta: Marija Brlec

Število vrtcev in šol,
ki so sodelovale v projektu:

1 srednja šola

19 šol

6 vrtcev

SKUPAJ: 26 ustanov, 48 izdelkov

Namen in cilji projekta

- aktivno vključevanje mladih v raziskovanje in spoznavanje značilnosti rek,
- poudarek pomenu rek, njihovi krhkosti in povezanosti z vsakim posameznikom,
- spodbujanje zavedanja o slovenskih rekah,
- vloga vsakega posameznika pri varovanju naravnega bogastva,
- ozaveščanje za odgovornost za prihodnost rek.

Opis projekta

Osnovni namen natečaja »Oglas za mojo reko« je, da se mladi aktivno vključujejo v raziskovanje in spoznavanje rek s poudarkom na raziskovanju njenega obrežja in krepitevi zavesti o pomenu vode. Vsebina je namenjena ozaveščanju, da smo ljudje odgovorni za prihodnost rek, saj z njimi živimo, so del našega življenja (v njih se kopamo, lovimo ribe, se ob njih sprehajamo, veslamo ...). S svojim ravnanjem lahko pomembno prispevamo k ohranjanju rek in pri tem moramo sodelovati. Vsebina oglasa naj izrazi, kako lahko prijatelje, starše in sosede prepričate za odgovorno ravnanje z reko, ki teče mimo vas.

Z mislijo na boljšo prihodnost naših rek se je 361 otrok in mladostnikov iz vse Slovenije podalo v pustolovščino in ustvarilo kar 48 fotostripov. Otrokom je skozi fotografsko oko s pomočjo strokovnjakov uspelo ujeti življenje slovenskih rek, ki so ga ovekovečili v pisani zbirki fotostripovskih pripovedi.

Natečaj »Fotostrip za mojo reko« se je končal, ocenjevalno komisijo pa je najbolj prepričal fotostrip »Ljubljani, moja reka si«. **Petra, Jaka in Domen**, člani zmagovalne ekipe poljančkov z **OŠ Poljane v Ljubljani**, so si skupaj z mentoricama Brigito Pirnat in Anuško Vidmar Brezec ogledali delovanje Centralne čistilne naprave v Ljubljani, javnosti pa sporočajo: »*Laže in ceneje je preprečevati kot reševati!*«

Drugo mesto je zasedla ekipa plavčkov z **Gimnazije Murska Sobota** pod mentorstvom Majde Anders s fotostripom »Pri Vinciju«. Obiskali so filozofa Vincija Ferenčaka, ki je svoje življenje posvetil kmetovanju na ekološki način, reka Mura pa igra pomembno vlogo v njegovem delovanju. Skupaj z njim so reki prisegli: »*To, kar smo se naučili, vedno s seboj bomo nosili in s svojimi otroki delili.*«

Reki Paki pa so svoj prispevek dali tudi najmlajši. Na tretje mesto se je uvrstil fotostrip »Reka Paka, skrbimo zate«, ki so ga ustvarili **otroci iz Vrtca Šoštanj** pod vodstvom mentoric Ive Naveršnik in Darje Jelenko. V goste so povabili biologinjo Tanjo Podgoršek z Inštituta za okolje in prostor, očistili bregove Pake in izdelali ter namestili opozorilno tablo.

Nagrajenca fotostripa z mentoricama

Šolsko leto 2010/2011

Seznam dobitnikov zelene zastave

Ustanove, ki so ekozastave prejele prvič

Osnovne šole	Vrtci	Srednje šole
1. OŠ ANTONA AŠKERCA VELENJE	1. VRTEC LA COCCINELLA PIRAN	1. DIJAŠKI DOM DRAVA MARIBOR
2. OŠ ANTONA MARTINA SLOMŠKA VRHNIKA	2. OŠ FRANCETA PREŠERNA ČRENŠOVCI, ENOTA VRTEC	2. DIJAŠKI DOM IVANA CANKARJA LJUBLJANA
3. OŠ BOŠTANJ	3. OŠ JURIJA VEGE MORAVČE, VRTEC VOJKE NAPOKOJ	3. ŠC CELJE – SREDNJA ŠOLA ZA GRADBENIŠTVO IN VAROVANJE OKOLJA
4. I. CELJE	4. OŠ KRIŽEVCI, VRTEC	4. ŠC LJUBLJANA – SREDNJA LESARSKA ŠOLA
5. III. OŠ CELJE	5. OŠ MEŽICA, ENOTA VRTEC	5. ŠC RUDOLFA MAISTRA KAMNIK
6. CENTER ZA KOREKCIJO SLUHA IN GOVORA PORTOROŽ	6. OŠ MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU, VRTEC CICIBAN DOBROVCE	
7. OŠ ROJE	7. OŠ ŠMARJETA, VRTEC SONČEK	
8. OŠ DR. VITA KRAIGHERJA	8. OŠ VAVTA VAS, VRTEC KRKINE LUČKE	
9. OŠ DRAGOMELJ	9. VRTEC ANICE ČERNEJEVE CELJE	
10. OŠ FRANCA LEŠNIKA – VUKA SLIVNICA	10. VRTEC BELTINCI	
11. OŠ FRANJA GOLOBA PREVALJE	11. VRTEC ILIRSKA BISTRICA	
12. OŠ IVANA ROBA ŠEMPETER PRI GORICI	12. VRTEC LITIJA	
13. OŠ IVANA ROBA ŠEMPETER PRI GORICI, PŠ VRTOJBA	13. VRTEC MORJE LUCIJA	
14. OŠ IVANA TAVČARJA GORENJA VAS	14. VRTEC NAJDIHOJCA	
15. OŠ IVANA TAVČARJA GORENJA VAS, PŠ LUČINE	15. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA LJUBLJANA, ENOTA MEHURČKI	
16. OŠ IVANA TAVČARJA GORENJA VAS, PŠ SOVODENJ	16. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA LJUBLJANA, ENOTA ŽIV-ŽAV	
17. OŠ LESKOVEC PRI KRŠKEM	17. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA LJUBLJANA, ENOTA RINGARAJA	
18. OŠ LESKOVEC PRI KRŠKEM, PŠ VELIKI PODLOG	18. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA LJUBLJANA, ENOTA ČURIMURI	
19. OŠ MEŽICA	19. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA LJUBLJANA, ENOTA ČEBELICA	
20. OŠ MLADIKA	20. VRTEC POSTOJNA	
21. OŠ DUPEK, PŠ ZG. DUPEK	21. VRTEC ŠOŠTANJ	
22. OŠ DUPEK, PŠ DVORJANE	22. VRTEC PRI OŠ ADAMA BOHORIČA BRESTANICA	
23. OŠ POLJE	23. VRTEC TREBNJE, ENOTA KEKEC	
24. OŠ SVETI JURIJ ROGAŠOVCI	24. VRTEC TREBNJE, ENOTA OSTRŽEK	
25. OŠ ŠOŠTANJ	25. VRTEC TREBNJE, ENOTA VIDEK	
26. OŠ TONETA ČUFARJA LJUBLJANA	26. VRTEC TREBNJE, ENOTA MOJKA	
27. OŠ TRŽIŠČE	27. VRTEC TREBNJE, ENOTA ROMANO	
28. OŠ VAVTA VAS	28. VRTEC TREBNJE, ENOTA MIŠKA	
29. OŠ VIDE PREGARC	29. VRTEC TRNOVO	
30. OŠ ŽELEZNIKI		

Seznam potrditev ekožastav za šolsko leto 2010/2011

Osnovne šole		
1. OŠ ANGELA BESEDNJAKA	35. OŠ DOBOVA, PŠ KAPELE IN VRTEC SONČEK	69. OŠ FRANKOLOVO
2. OŠ ANICE ČERNEJEVE MAKOLE	36. OŠ DOBRAVLJE	70. OŠ GLOBOKO
3. OŠ ANTONA AŠKERCA RIMSKE TOPLICE	37. OŠ DOBRAVLJE, PŠ ČRNIČE	71. OŠ GORNJI PETROVCI
4. OŠ ANTONA GLOBOČNIKA POSTOJNA	38. OŠ DOBRAVLJE, PŠ SKRILJE	72. OŠ GRAD
5. OŠ ANTONA INGOLIČA SPODNJA POLSKAVA	39. OŠ DOBRAVLJE, PŠ VRTOVIN	73. OŠ GRM NOVO MESTO
6. OŠ ANTONA JANŠA RADOVLJICA	40. OŠ DOBROVO	74. OŠ GUSTAVA ŠILIH
7. OŠ ANTONA ŠIBELJA STJENKA KOMEN	41. OŠ DOBROVO, PŠ KOJSKO	75. OŠ GUSTAVA ŠILIH VELENJE, PŠ ŠENTILJ
8. OŠ ANTONA ŽNIDERŠIČA ILIRSKA BISTRICA	42. OŠ DOLENJSKE TOPLICE	76. OŠ HAJDINA
9. OŠ APAČE IN VRTEC	43. OŠ DOMŽALE	77. OŠ HEROJA JANEZA HRIBARJA STARI TRG PRI LOŽU
10. OŠ ARTIČE	44. OŠ DOMŽALE, PŠ IHAN	78. OŠ HUDINJA
11. OŠ BAKOVCI	45. DOŠ LENDAVAL	79. OŠ IDRIJA
12. OŠ BELOKRANJSKEGA ODREDA SEMIČ	46. DOŠ DOBROVNIK	80. OŠ IDRIJA, PŠ GODOVIČ
13. OŠ BELTINCI	47. DOŠ PROSENJAKOVCI	81. OŠ IDRIJA, PŠ ZAVRATEC
14. OŠ BENDIKT IN VRTEC	48. OŠ DR. LJUDEVITA PIVKA	82. OŠ IG
15. OŠ BIČEVJE	49. OŠ DRAGA KOBALA MARIBOR	83. II. OŠ ŽALEC
16. OŠ BLANCA	50. OŠ DRAGA KOBALA MARIBOR, PŠ BREZJE	84. OŠ IVANA BABIČA JAGRA MAREZIGE
17. OŠ BORCEV ZA SEVERNO MEJO	51. OŠ DRAGOMIRJA BENČIČA BRKINA HRPELJE	85. OŠ IVANA GROHARJA ŠKOFJA LOKA
18. OŠ BOŽIDARJA JAKCA	52. OŠ DRAVLJE	86. OŠ IVANA GROHARJA ŠKOFJA LOKA, PŠ LENART
19. OŠ BRATOV LETONJA ŠMARTNO OB PAKI	53. OŠ DRSKA	87. OŠ IVANA GROHARJA ŠKOFJA LOKA, PŠ TADEUSZ SADOWSKI BUKOVICA
20. OŠ BREG	54. OŠ DRUŠANA BORDONA SEMEDELJA KOPER	88. OŠ JANKA GLAZERJA RUŠE
21. OŠ BREZNO PODVELKA	55. OŠ DUŠANA FLISA HOČE	89. OŠ JANKA PADEŽNIKA
22. OŠ BREZNO PODVELKA, PŠ KAPLA	56. OŠ DUŠANA FLISA HOČE, PŠ REKA	90. OŠ JELA JANEŽIČA ŠKOFJA LOKA
23. OŠ BRINJE	57. OŠ DUŠANA MUNIHA MOST NA SOČI	91. OŠ JELŠANE
24. OŠ BRINJE, OŠPP	58. OŠ ELVIRE VATOVEC PRADE	92. OŠ JOŽETA GORJUPA KOSTANJEVICA NA KRKI
25. OŠ BRINJE, PŠ POLICA	59. OŠ F.S. FINŽGARJA LESCE	93. OŠ JOŽETA HUDOLESA JUROVSKI DOL
26. OŠ BRŠLJIN	60. OŠ F. S. FINČGARJA LESCE, PŠ BEGUNJE	94. OŠ JURIJA DALMATINA KRŠKO
27. OŠ BRUSNICE	61. OŠ FRANA KRANJCA CELJE	95. OŠ JURIJA VEGE MORAVČE
28. OŠ CANKOVA	62. OŠ FRANA ROŠA	96. OŠ JURIJAVEGE MORAVČE, PŠ VRHPOLJE
29. OŠ CENTER NOVO MESTO	63. OŠ FRANCA LEŠNIKA – VUKA SLIVNICA	97. OŠ JURŠINCI
30. OŠ CIRKOVCE	64. OŠ FRANCA ROZMANA – STANETA LJUBLJANA	98. JVI in VVZ OŠ CERKVENJAK – VITOMARCI
31. CUDV DRAGA	65. OŠ FRANCA ROZMANA – STANETA MARIBOR	99. JVI in VVZ OŠ CERKVENJAK – VITOMARCI, PŠ VITOMARCI
32. OŠ DESTRNIK – TRNOVSKA VAS	66. OŠ FRANCETA PREŠERNA ČRENŠOVCI	100. JVIZ OŠ DOBREPOLJE
33. OŠ DOB	67. OŠ FRANCETA PREŠERNA MARIBOR	101. JVIZ OŠ DOBREPOLJE, PŠ PONIKVE
34. OŠ DOBOVA IN VRTEC NAJDIHOJCA	68. OŠ FRANCETA PREŠERNA MARIBOR, PŠ STANETA LENARDONA RAZVANJE	

102. JVIZ OŠ DOBREPOLJE, PŠ STRUGE KOMPOLJE
103. JVIZ OŠ PESNICA
104. JVIZ OŠ PESNICA, PŠ PERNICA
105. OŠ KAPELA
106. OŠ KOBILJE
107. OŠ KOMENDA IN VRTEC MEHURČKI
108. OŠ KOPRIVNICA
109. OŠ KOŠANA IN VRTEC
110. OŠ KRIŽE
111. OŠ KRIŽEVCI
112. OŠ KRMELJ
113. OŠ KUZMA
114. OŠ LAVA
115. OŠ LEDINA
116. OŠ LENART
117. OŠ LESIČNO
118. OŠ LJUBEČNA
119. OŠ LJUDSKI VRT
120. OŠ LJUDSKI VRT, PŠ GRAJENA
121. OŠ LOG-DRAGOMER
122. OŠ LOG-DRAGOMER, PŠ BEVKE
123. OŠ LOUISA ADAMIČA GROSUPLJE
124. OŠ LOUISA ADAMIČA GROSUPLJE, DE ADAMIČEVA
125. OŠ LOUISA ADAMIČA GROSUPLJE, PŠ KOPANJ
126. OŠ LOUISA ADAMIČA GROSUPLJE, PŠ ŠMARJE-SAP
127. OŠ LOUISA ADAMIČA GROSUPLJE, PŠ ŠT. JURIJ
128. OŠ LOUISA ADAMIČA GROSUPLJE, PŠ ŽALNA
129. OŠ LOVRENC NA POHORJU
130. OŠ MALEČNIK
131. OŠ MARIJE VERE KAMNIK
132. JZ OŠ MARJANA NEMCA RADEČE
133. JZ OŠ MARJANA NEMCA RADEČE, PŠ SVIBNO
134. OŠ MARTINA KONŠAKA MARIBOR
135. OŠ MARTINA KRPA
136. OŠ METLIKA
137. OŠ METLIKA, PŠ SUHOR
138. OŠ MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU
139. OŠ MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU, PŠ DOBROVCE
140. OŠ MIKLAVŽ PRI ORMOŽU
141. OŠ MIKLAVŽ PRI ORMOŽU, PŠ KOG
142. OŠ MILANA MAJČNA ŠENTJANŽ
143. OŠ MILOJKE ŠTRUKELJ NOVA GORICA
144. OŠ MILOJKE ŠTRUKELJ NOVA GORICA, PŠ LEDINE
145. OŠ MIRANA JARCA ČRNOMELJ
146. OŠ MIREN
147. OŠ MIREN, PŠ BILJE
148. OŠ MIREN, PŠ KOSTANJEVICA
149. OŠ MIRNA PEČ
150. OŠ MIŠKA KRANJCA
151. OŠ MIŠKA KRANJCA VELIKA POLANA
152. I. OŠ MURSKA SOBOTA
153. II. OŠ MURSKA SOBOTA
154. II. OŠ MURSKA SOBOTA, PŠ KROG
155. III. OŠ MURSKA SOBOTA
156. IV. OŠ MURSKA SOBOTA
157. OŠ MUTA
158. OŠ MUTA, ENOTA S PRILAGOJENIM PROGRAMOM
159. OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA
160. OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA, PŠ 11. MAJ GRAHOVO
161. OŠ NOVE FUŽINE
162. OŠ NOVE JARŠE
163. OŠ OB DRAVINJI
164. OŠ OB RINŽI KOČEVJE
165. OŠ OB RINŽI KOČEVJE, PŠ KOČEVSKA REKA
166. OŠ OB RINŽI KOČEVJE, PŠ LIVOLD
167. OŠ OLGE MEGLIČ PTUJ
168. OŠ ORMOŽ
169. OŠ OSKARJA KOVAČIČA
170. OŠ OSKARJA KOVAČIČA, PŠ RUDNIK
171. OŠ »8. TALCEV« LOGATEC
172. OŠ DESTNIK – TRNOVSKA VAS
173. OŠ DESTNIK – TRNOVSKA VAS, PŠ TRNOVSKA VAS
174. OŠ FARA
175. OŠ KOLEZIJA
176. OŠ ODRANCI
177. OŠ STOPIČE
178. OŠ OTOČEC
179. OŠ PIVKA
180. OŠ POD GORO SLOVENSKE KONJICE
181. OŠ PODBOČJE
182. OŠ PODGORA KUTEŽEVO
183. OŠ PODGORJE PRI SLOVENJ GRADCU
184. OŠ POHORSKEGA BATALJONA OPLOTNICA
185. OŠ POHORSKEGA BATALJONA, PŠ KEBELJ
186. OŠ POHORSKEGA BATALJONA, PŠ PRIHOVA
187. OŠ POHORSKEGA ODREDA SLOVENSKA BISTRICA
188. OŠ POHORSKEGA ODREDA SLOVENSKA BISTRICA, PŠ ZGORNJA LOŽNICA
189. OŠ POLHOV GRADEC
190. OŠ POLJANE
191. OŠ POLJANE LJUBLJANA
192. OŠ POLZELA
193. OŠ POLZELA, PŠ ANDRAŽ
194. OŠ PRESERJE PRI RADOMLJAH
195. OŠ PREŽIHOVEGA VORANCA BISTRICA
196. OŠ PUCONCI
197. OŠ PUCONCI, PŠ BODONCI
198. OŠ PUCONCI, PŠ MAČKOVCI
199. OŠ RAČE
200. OŠ RADENCI
201. OŠ RADLJE OB DRAVI
202. OŠ RADLJE OB DRAVI, PŠ REMŠNIK
203. OŠ RADLJE OB DRAVI, PŠ VUHRED
204. OŠ RODICA
205. OŠ ROGATEC
206. OŠ ROGATEC, PŠ DOBOVEC
207. OŠ ROGATEC, PŠ DONAČKA GORA
208. OŠ ROJE
209. OŠ ROVTE
210. OŠ SAVA KLADNIKA SEVNICA
211. OŠ SAVA KLADNIKA SEVNICA, PŠ LOKA PRI ZIDANEM MOSTU
212. OŠ SAVA KLADNIKA SEVNICA, PŠ STUDENEC
213. OŠ SELNICA OB DRAVI
214. OŠ SIMONA GREGORČIČA KOBARID
215. OŠ SIMONA GREGORČIČA KOBARID, PŠ BREGINJ IN VRTEC

216. OŠ SIMONA GREGORČIČA KOBARID, PŠ DREŽNICA IN VRTEC 217. OŠ SIMONA GREGORČIČA KOBARID, PŠ SMAST IN VRTEC 218. OŠ SLADKI VRH 219. OŠ SLAVE KLAVORE MARIBOR 220. OŠ SPODNJA ŠIŠKA 221. OŠ STARA CERKEV 222. OŠ STARA CERKEV, PŠ ŽELJNE 223. OŠ STRANJE 224. OŠ STRAŽIŠČE PRI KRANJU 225. OŠ SRAŽIŠČE PRI KRANJU, PŠ BESNICA 226. OŠ STRAŽIŠČE PRI KRANJU, PŠ ŽABNICA 227. OŠ STROČJA VAS 228. OŠ SVETA ANA 229. OŠ SVETA ANA, PŠ LOKAVEC 230. OŠ SVETA TROJICA IN VRTEC SVETA TROJICA 231. OŠ SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI 232. OŠ ŠALOVC 233. OŠ ŠENTJERNEJ 234. OŠ ŠENTJERNEJ, PŠ OREHOVICA 235. OŠ ŠENTVID 236. OŠ ŠMARJE PRI JELŠAH 237. OŠ ŠMARJE PRI JELŠAH, PŠ KRISTAN VRH 238. OŠ ŠMARJE PRI JELŠAH, PŠ ŠENTVID 239. OŠ ŠMARJE PRI JELŠAH, PŠ ZIBIKA 240. OŠ ŠMARJETA 241. OŠ ŠMARTNO PRI SLOVENJ GRADCU 242. OŠ ŠMARTNO V TUHINJU 243. OŠ ŠMIHEL 244. OŠ ŠMIHEL, PŠ BIRČNA VAS 245. OŠ ŠTORE 246. OŠ ŠTURJE AJDOVŠČINA 247. I. OŠ TABOR 248. OŠ TABOR LOGATEC 249. OŠ TABOR LOGATEC, PŠ HOTEDRŠICA 250. OŠ TABOR LOGATEC, PŠ ROVTARSKA ŽIBRŠE 251. OŠ TIŠINA 252. OŠ TOMA BREJCA 253. OŠ TONČKE ČEČ 254. OŠ TONETA ČUFARJA MARIBOR 255. OŠ TONETA OKROGARJA	256. OŠ TONETA ŠRAJA ALJOŠE 257. OŠ TREBNJE 258. OŠ TREBNJE, PŠ DOBRNIČ 259. OŠ TREBNJE, PŠ DOLENJA NEMŠKA VAS 260. OŠ TREBNJE, PŠ ŠENTLOVRENC 261. OŠ TURNIŠČE 262. OŠ VELIKI GABER 263. OŠ VENCLJA PERKA DOMŽALE 264. OŠ VIŽMARJE BROD 265. OŠ VODICE 266. OŠ VODICE, PŠ UTIK 267. OŠ VOJKE ŠMUC IZOLA 268. OŠ VOJE ŠMUC IZOLA, PŠ KORTE 269. OŠ VOJNIK 270. OŠ VOLIČINA 271. OŠ VRANSKO – TABOR 272. OŠ VRANSKO – TABOR, PŠ TABOR 273. OŠ VUZENICA IN VRTEC PRI OŠ 274. OŠ XIV. DIVIZIJE SENOVO 275. OŠ ZADOBROVA 276. OŠ ZREČE 277. I. OŠ ŽALEC 278. I. OŠ ŽALEC, PŠ GOTOVlje 279. I. OŠ ŽALEC, PŠ PONIKVA PRI ŽALCU 280. II. OŠ ŽALEC	4. JVIZ OŠ DOBREPOLJE, VRTEC CIBAN 5. JZ OŠ MARJANA NEMCA RADEČE, ENOTA VRTEC 6. JZ - VRTEC ŠMARJE PRI JELŠAH 7. KRANJSKI VRTCI, VRTEC MOJCA 8. KRANJSKI VRTCI, VRTEC ČIRA ČARA 9. KRANJSKI VRTCI, ENOTA ČENČA 10. KRANJSKI VRTCI, ENOTA ČIRČE 11. KRANJSKI VRTCI, ENOTA JANINA 12. KRANJSKI VRTCI, ENOTA JEŽEK 13. KRANJSKI VRTCI, ENOTA KEKEC 14. KRANJSKI VRTCI, ENOTA NAJDIHOJCA 15. KRANJSKI VRTCI, ENOTA OSTRŽEK 16. KRANJSKI VRTCI, ENOTA RIBA 17. KRANJSKI VRTCI, ENOTA SONČEK 18. KRANJSKI VRTCI, ENOTA ŽIV-ŽAV 19. KRANJSKI VRTCI, ENOTA ČEBELICA 20. OŠ MOKRONOG, VRTEC MOKRONOŽCI 21. OŠ BREZNO PODVELKA, ENOTA VRTEC 22. OŠ DESTRIK, VRTEC PRI PŠ TRNOVSKA VAS 23. OŠ DOBROVO, VRTEC DOBROVO IN KOJSKO 24. OŠ DUŠANA FLISA HOČE, VRTEC HOČE 25. OŠ DUŠANA FLISA HOČE, VRTEC SONČEK ROGOZA 26. OŠ DUŠANA MUNIHA MOST NA SOČI, ENOTA VRTEC 27. OŠ GORJE, VRTEC ZGORNJE GORJE 28. OŠ GORNJI PETROVCI, VVE PRI OŠ 29. OŠ IVANA TAVČARJA GORENJA VAS, VRTEC ZALA 30. OŠ JANKA GLAZERJA RUŠE, VRTEC RUŠE 31. OŠ JOŽETA GORJUPA KOSTANJEVICA NA KRKI, VVZ 32. OŠ JURIJA DALMATINA KRŠKO IN VVZ 33. OŠ KUZMA, VVZ 34. OŠ LENART, ENOTA VRTEC 35. OŠ MEŽICA, VRTEC

CŠOD

1. CŠOD - DOM ČEBELICA
2. CŠOD - DOM GORENJE
3. CŠOD - DOM KAVKA
4. CŠOD - DOM MEDVED
5. CŠOD - DOM PECA
6. CŠOD - DOM RAK
7. CŠOD - DOM ŠKORPIJON
8. CŠOD - DOM VOJSKO

Vrtci

1. JVI in VVZ OŠ CERKVENJAK – VITOMARCI, VRTEC PIKAPOLONICA
2. JVI in VVZ OŠ CERKVENJAK – VITOMARC, VRTEC VITOMARCI
3. JVIZ OŠ DOBREPOLJE, VRTEC RINGARAJA

36. OŠ MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU, VRTEC CICIBAN
37. OŠ MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU, VRTEC VRTILJAK
38. OŠ MIREN, ENOTA VRTCA BILJE
39. OŠ MIREN, ENOTA VRTCA KOSTANJEVICA
40. OŠ MIREN, ENOTA VRTCA MIREN
41. OŠ MIREN, ENOTA VRTCA OPATJE SELO
42. OŠ MIRNA PEČ, VRTEC CEPETAČEK
43. OŠ MUTA, VRTEC MUTA
44. OŠ PESNICA, VRTEC PERNICA
45. OŠ PESNICA, VRTEC PESNICA
46. OŠ POLJE, VRTEC AGATA
47. OŠ POLZELA, OE VRTEC
48. OŠ RAČE, ENOTA VRTEC
49. OŠ RADLJE OB DRAVI, ENOTA VRTEC VUHRED
50. OŠ STOPIČE, VRTEC ŠKRAT
51. OŠ STROČJA VAS, VRTEC
52. OŠ SVETA ANA, ENOTA VRTEC
53. OŠ SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI, VRTEC SONČEK
54. OŠ TONETA ŠRAJA ALJOŠE, VRTEC
55. OŠ TURNIŠČE, VRTEC
56. OŠ VOLIČINA, VRTEC
57. OŠ VRANSKO – TABOR, OE VRTEC
58. OŠ XIV. DIVIZIJE SENOVO, VVE SENOVO
59. VIZ VRTEC ORMOŽ
60. VIZ ORMOŽ, ENOTA IVANJKOVCI
61. VIZ ORMOŽ, ENOTA KOG
62. VIZ ORMOŽ, ENOTA MILAVŽ
63. VIZ ORMOŽ, ENOTA PODGORCI
64. VIZ ORMOŽ, ENOTA VELIKA NEDELJA
65. VIZ OŠ ROGATEC, ENOTA VRTEC
66. VIZ VRTCI BREZOVČICA
67. VIZ VRTEC IDRİJA
68. VIZ VRTEC MAVRICA IZOLA
69. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA CICIBAN
70. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA ČEBELICA
71. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA KEBELJ
72. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA MAKOLE
73. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA MEHURČKI
74. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA OPLOTNICA
75. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA PIKAPOLONICA
76. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA PRAGERSKO
77. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA PRIHOVA
78. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA SONČEK
79. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA SPODNJA POLSKAVA
80. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA STUDENICE
81. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA TINJE
82. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA ZG. POLSKAVA
83. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA SLOVENSKA BISTRICA, ENOTA ZG. LOŽNICA
84. VRTEC BLEĐ
85. VRTEC BORISA PEČETA MARIBOR
86. VRTEC ČRNUČE, ENOTA OSTRŽEK
87. VRTEC ČRNUČE, ENOTA GMAJNA
88. VRTEC ČRNUČE, ENOTA SAPRAMIŠKA
89. VRTEC ČRNUČE, ENOTA SONČEK
90. VRTEC GALJEVICA, ENOTA GALJEVIČA,
91. VRTEC GALJEVICA, ENOTA ORLOVA
92. VRTEC GALJEVICA, LOKACIJA RIBNIK
93. VRTEC GALJEVICA, LOKACIJA DOLENJSKA CESTA
94. VRTEC IVANA GLINŠKA
95. VRTEC JADVIGE GOLEŽ MARIBOR
96. VRTEC JELKA
97. VRTEC JOŽICE FLANDER
98. VRTEC KOČEVJE
99. VRTEC LEDINA
100. VRTEC LENDAVALA
101. VRTEC LJUTOMER
102. VRTEC MANKA GOLARJA GORNJA RADGONA, ENOTA KOCLJEVA
103. VRTEC MANKA GOLARJA GORNJA RADGONA, ENOTA ČREŠNJEVCI
104. VRTEC MANKA GOLARJA GORNJA RADGONA, ENOTA NEGOVA
105. VRTEC MAVRICA VOJNIK
106. VRTEC MEDVODE
107. VRTEC MENGEŠ
108. VRTEC MIŠKOLIN
109. VRTEC MOJCA, ENOTA KEKEC
110. VRTEC MOJCA, ENOTA MUČA
111. VRTEC MOJCA, ENOTA TINKARA
112. VRTEC MOJCA ENOTA IN ROŽLE
113. VRTEC MURSKA SOBOTA, ENOTA GOZDIČEK
114. VRTEC MURSKA SOBOTA, ENOTA KRTEK
115. VRTEC MURSKA SOBOTA, ENOTA MIŠKE
116. VRTEC MURSKA SOBOTA, ENOTA RINGA RAJA
117. VRTEC MURSKA SOBOTA, ENOTA URŠKA
118. VRTEC MURSKA SOBOTA, ENOTA ROMANO
119. VRTEC NAJDIHOJCA, ENOTA SRNICA
120. VRTEC NAJDIHOJCA, ENOTA VEVERIČKA
121. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA MARIBOR, ENOTA LENKA
122. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA MARIBOR, ENOTA OBLAKOVA
123. VRTEC OTONA ŽUPANČIČA MARIBOR, ENOTA MEHURČKI
124. VRTEC PEDENJPED, ENOTA ZADVOR
125. VRTEC PEDENJPED, ENOTA VEVČE

126. VRTEC PEDENJPED, ENOTA KAŠELJ	158. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE ROŽLE	
127. VRTEC PEDENJPED, ENOTA ZALOG	159. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE TINKARA	
128. VRTEC PEDENJPED, ENOTA JANČE	160. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE PESTRNA	
129. VRTEC PEDENJPED, ENOTA LIPOGLAV	161. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE SNEGULJČICA	
130. VRTEC POBREŽJE, ENOTA BREZJE	162. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE KEKEC - STRANJE	
131. VRTEC POBREŽJE, ENOTA ČEBELICA	163. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE PALČEK - ŠMARTNO	
132. VRTEC POBREŽJE, ENOTA GRINIČ	164. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE MOJCA - SVILANIT	
133. VRTEC POBREŽJE, ENOTAMOJCA	165. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE CEPETAVČEK - NEVLJE	
134. VRTEC POBREŽJE, ENOTA NAJDIHOJCA	166. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE MARJETICA - ZAPRICE	
135. VRTEC POBREŽJE, ENOTA OB GOZDU	167. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE MAVRICA v OŠ MARIJE VERE	
136. VRTEC PRI OŠ ADAMA BOHORIČA BRESTANICA	168. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE SONČEK - ŠARCA	
137. VRTEC RIBNICA	169. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE PEDENJPED	
138. VRTEC RINGARAJA PRI OŠ ARTIČE	170. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE POLŽKI	
139. VRTEC SEŽANA	171. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE OBLAČEK	
140. VRTEC STUDENCI MARIBOR, ENOTA LIMBUŠ	172. VVZ ANTONA MEDVEDA KAMNIK, VVE KAMENČEK	
141. VRTEC STUDENCI MARIBOR, ENOTA PEKRSKA	173. VVZ ILKE DEVETAK BIGNAMI TOLMIN	
142. VRTEC STUDENCI MARIBOR, POLJANE	174. VVZ KEKEC GROSUPLJE, ENOTA TINKARA	
143. VRTEC STUDENCI MARIBOR, ENOTA RADVANJE	175. VVZ KEKEC GROSUPLJE, ENOTA KEKEC	
144. VRTEC ŠENTJUR	176. VVZ KEKEC GROSUPLJE, ENOTA KOSOBRIN	
145. VRTEC ŠENTVID LJUBLJANA	177. VVZ KEKEC GROSUPLJE, ENOTA MOJCA	
146. VRTEC ŠKRATEK SVIT VODICE	178. VVZ KEKEC GROSUPLJE, ENOTA PASTIRČEK	
147. VRTEC TEZNO, ENOTA MIŠMAŠ	179. VVZ KEKEC GROSUPLJE, ENOTA PIKA	
148. VRTEC TEZNO, ENOTA LUPINICA	180. VVZ KEKEC GROSUPLJE, ENOTA ZVONČEK	
149. VRTEC TEZNO, ENOTA PEDENJPED	181. VVZ KEKEC GROSUPLJE, ENOTA ROŽLE	
150. VRTEC TEZNO, ENOTA MEHURČKI		
151. VRTEC TRBOVLJE, ENOTA BARBARA		
152. VRTEC TRBOVLJE, ENOTA MOJCA		
153. VRTEC URŠA DOMŽALE		
154. VRTEC VODMAT, ENOTA KLINIČNI CENTER		
155. VRTEC VRHOVCI, ENOTA BRDO		
156. VRTEC VRHOVCI, ENOTA ROŽNIK		
157. VRTEC VRHOVCI, ENOTA VRHOVCI		
		Srednje šole
		1. BIOTEHNIŠKA ŠOLA MARIBOR
		2. BIOTEHNIŠKI CENTER NAKLO
		3. GIMNAZIJA CELJE – CENTER
		4. GIMNAZIJA IN SREDNJA KEMIJSKA ŠOLA RUŠE
		5. GIMNAZIJA JURIJA VEGE IDRJA
		6. GIMNAZIJA KOČEVJE
		7. GIMNAZIJA LEDINA
		8. GIMNAZIJA LITIJA
		9. GIMNAZIJA MURSKA SOBOTA
		10. GRM NOVO MESTO – CENTER BIOTEHNIKE IN TURIZMA
		11. II. GIMNAZIJA MARIBOR
		12. IC PIRAMIDA MARIBOR, SREDNJA ŠOLA ZA PREHRANO IN ŽIVILSTVO
		13. PROMETA ŠOLA MARIBOR
		14. SREDNJA GRADBENA ŠOLA IN GIMNAZIJA MARIBOR
		15. SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM CELJE
		16. SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM MARIBOR
		17. SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM RADENCI
		18. SREDNJA ŠOLA ZAGORJE
		19. SREDNJA VZGOJITELJSKA ŠOLA IN GIMNAZIJA LJUBLJANA
		20. SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA CELJE
		21. SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA LJUBLJANA
		22. SREDNJA ZDRAVSTVENA IN KOZMETIČNA ŠOLA MARIBOR
		23. ŠC CELJE – SŠ ZA STORITVENE DEJAVNOSTI IN LOGISTIKO
		24. ŠC NOVO MESTO – SREDNJA GRADBENA IN LESARSKA ŠOLA
		25. ŠC NOVO MESTO – SREDNJA STROJNA ŠOLA
		26. ŠC ŠENTJUR – SREDNJA POKLICNA IN STROKOVNA ŠOLA
		27. ŠC VELENJE

Program Ekošola v letu 2011/2012

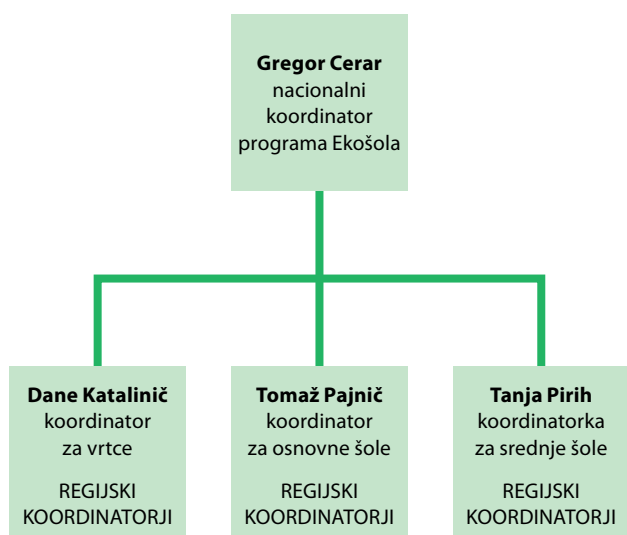
Nadgradnja vsebin in načina dela

Da bomo uresničili cilje pri nadaljnjem razvoju programa Ekošola, ustvarjali dodano vrednost vseh sodelujočih ustanov in drugih partnerjev ter omogočili primerljivost programa v mednarodnem pogledu, bomo v šolskem letu 2011/2012 začeli postopoma uvajati nekatere prilagoditve, ki jih delimo na vsebinsko in organizacijsko raven.

Na vsebinski ravni postavljamo v ospredje t. i. metodologijo sedmih korakov, ki je obvezen način in vsebina dela hkrati. Med ključnimi koraki je okoljski pregled, na podlagi katerega ustanova pripravi ekoakcijski načrt skladno s tem, kar sama ocenjuje in prepozna kot najpomembnejše okoljske probleme v ustanovi ali njeni okolici ter jih začne postopoma odpravljati. S takšnim pristopom bomo vsebine programa približali vsaki ustanovi posebej, postopek pa sistematizirali. Zato smo pripravili spletne aplikacije za vse tiste korake, kjer sta predvidena oddajanje dokumentov in poročanje o delu.

Poleg dela po metodologiji sedmih korakov bodo sodelujoče ustanove v obveznem delu, ki omogoča pridobitev oziroma ohranitev zelene zastave, morale izvesti še tri dodatne projekte, ki jih razpišemo v sodelovanju s podporniki programa, in eno ozaveščevalno akcijo. Podrobnejši program dela za šolsko leto 2011/2012 je objavljen na spletnem mestu www.ekosola.si.

Na organizacijski ravni smo z nekaterimi novimi sodelavci vzpostavili novo organizacijsko strukturo. Sestavljajo jo trije strokovni koordinatorji: Tanja Pirih za srednje šole, Tomaž Pajnič za osnovne šole in Dane Katalinič za vrtce. Ti sestavljajo ožji odbor programa Ekošola. Vsak strokovni koordinator sodeluje z regijskimi koordinatorji: štirimi za vrtce, sedmimi za osnovne šole in dvema za srednje šole. Strokovni koordinatorji bodo skupaj z regijskimi skrbeli za obiskovanje in preglede ustanov, izmenjavo dobrih praks in svetovanje ter organizacijo regijskih srečanj.

Z novo organizacijsko strukturo želimo biti učinkovitejši in odzivni na območju celotne Slovenije. Naš cilj je, da vsako ustanovo obiščemo vsaj enkrat v dveletnem ciklu. To bo omogočilo, da se bomo neposredno seznanili z delovanjem ustanove in izzivi ter pridobili dragocene povratne informacije.

Mag. Gregor Cerar je magistriral na Ekonomski fakulteti v Ljubljani na temo Razvojni problemi uvajanja okoljske standardizacije v podjetja. Diplomiral je na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, pred tem pa je končal srednjo šolo v Kamniku kot naravoslovno-matematični tehnik.

Deset let je deloval na okoljskem področju v dveh mednarodnih družbah (Tetra Pak in Coca-Cola Hellenic); bil je član sveta ustanoviteljev in Nadzornega sveta družbe Slopak, družbe za ravnanje z odpadno embalažo ter presojevallec za sisteme ravnanja z okoljem ISO 14001 pri Slovenskem inštitutu za kakovost in meroslovje. Nacionalni koordinator za program Ekošola je postal novembra 2010.

Dane Katalinič, prof. biologije in kemije, je diplomiral na Pedagoški fakulteti v Mariboru. Pedagoško poslanstvo je opravljal na osnovnih šolah in v vrtcu. Je habilitirani zunanji strokovni sodelavec za specialno didaktiko naravoslovja in tehnike na Pedagoški fakulteti Maribor. Je tudi avtor številnih strokovnih monografij, didaktičnih priročnikov, znanstvenih izvernih in poljudnih člankov ter avtor projekta »Zgodnje naravoslovje« in je prejel nagrado Republike Slovenije na področju šolstva za leto 2008. V programu Ekošola sodeluje že od leta 1997. Nacionalni koordinaciji se je pridružil leta 2007, koordinator za vrtce in prvo triado 9-letne osnovne šole je od leta 2010.

Tomaž Pajnič je diplomiral na fakulteti za Šport v Ljubljani. Športno vzgojo je poučeval na OŠ Komenda Moste, OŠ Šmartno pri Litiji in od leta 2002 na OŠ Preserje pri Radomljah, kjer je tudi ekokoordinator. Društvu DOVES se je pridružil leta 2008 in od leta 2009 je član upravnega odbora tega društva. V šolskem letu 2010/2011 je postal koordinator za osnovne šole ter vodil tematski sklop Odpadki. V okviru programa Ekošola vodi tudi dveletni mednarodni projekt Okolje in inovacije.

Tanja Pirih je po pridobitvi izobrazbi naravoslovno-matematičnega tehnika diplomirala na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani.

Od 1. septembra 2008 poučuje na Gimnaziji Jurija Vege v Idriji strokovno-teoretične predmete v programih Mehatronik operater in Strojni tehnik. Pred tem je delala v podjetju Kolektor v Idriji, na področju razvoja in izvajala interne presoje sistema kakovosti ISO 9001, QS 9000, VDA 6.1 in ISO/TS 16949. Sodelovala je tudi pri pridobivanju okoljskega standarda ISO 14001. Leta 2008 je na Fakulteti za management v Kopru uspešno končala specialistični študijski program. Koordinatorica programa za srednje šole je od leta 2010.

**POROČILO SLOVENSКИH EKOŠOL ZA
ŠOLSKO LETO 2010/2011**

Urednica: **Dunja Dolinšek**

Lektoriranje: **Milojka Mansoor**

Oblikovanje in prelom: **Gregor Jerič**

Fotografije: **Dunja Dolinšek, Marija Brlec** in arhiv Ekošole

Tisk: **Birografika BORI d.o.o.**

Naklada: **1000 izvodov**

September 2011

Društvo DOVES - FEE Slovenia
Program Ekošola

Zavrți 2, SI-1234 Mengeš
T: 0590 51 160 | M: 031 323 332 | E: info@ekosola.si | W: www.ekosola.si